

ÖNkormányzat

www.toosz.hu

A TÖÖSZ tisztújító Küldöttgyűlése | 4

Egy szövetség működése
és működtetése
csapatmunka | 33

A TÖÖSZ 2020. évi
kitüntetettjei | 44

Akit húszezer veresegyházi
tisztel | 46

  Kedveljen bennünket
a **facebook**-on is!

**TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS
SZÖVETSÉGE**
HUNGARIAN NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL
AUTHORITIES

Székhely: 1071 Budapest, Damjanich utca 44. III/1.

Levelezési cím: 1406 Budapest 76., Pf. 50.

Google Maps: TÖOSZ

Honlap: www.toosz.hu

TÖOSZ Titkárság:

E-mail: toosz@toosz.hu

Telefon: +3613227407, +3613226673

Forró-Drót szolgálat: +3613212496 **Jogi ügyek** +3613212497

KÖSZÖNTŐ

3 Egy új ciklus elé – SCHMIDT JENŐ

AKTUÁLIS

4 A TÖOSZ tisztújító Küldöttgyűlése – GYERGYÁK FERENC

14 Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2020 – bemutatkoznak a továbbjutók – KOLIN-SABJÁN KATALIN

INTERJÚ

33 Egy szövetség működése és működtetése csapatmunka – KOLIN PÉTER

37 Balmazújváros hagyományörzésre és fejlesztésre törekszik – HAJÓS ANNA

41 Hársfáültetés és éjszakai futóverseny a falunapon – HAJÓS ANNA

KITÜNTETÉS

44 A TÖOSZ 2020. évi kitüntetettjei – GYERGYÁK FERENC

PORTRÉ

46 Pásztor Béla – Akit húszezer veresegyházi tisztel – HAJÓS ANNA

PROJEKT

50 Indul a „D-Care Labs” projekt a Duna Interreg Transznacionális Program keretében: LAB fejlesztése az otthonápolási szolgáltatások és a vállalkozóvá válás fejlesztésére a Duna Régióban – KOLIN-SABJÁN KATALIN

PR CIKK

54 Fénydekoráció – BLACHERE ILLUMINATION HUNGARY

Egy új ciklus elé

Kedves Polgármestertársaim!

Megtisztelve érzem magam, hogy újra képviselhetem mint elnök azt a Szövetséget, amely volt, van és továbbra is lesz. Ez a legnagyobb magyar önkormányzati szövetség, amelynek több mint 1600 tagja van és biztos vagyok benne, hogy a Ti segítségetekkel elérjük 2024-re a 2000 tagot, ami az önkormányzatok 60%-a és a képviselt lakosság száma pedig 4 millió fő.

Polgármesterek között megválasztott fő(!) polgármesternek lenni a legnagyobb elismertség, de a legnagyobb kihívás is. A mi hivatásunk a legnehezebb hivatás, hiszen mi szemtől szembe állunk mindenkivel. Nem bújhatunk más mögé, nem lehetünk mérgesek, akaratosak, önzők.

Kollektívan oldunk meg minden problémát és fejlesztjük településünket, pedig minden problémát hozzánk kötnek, amely az emberek napi életét befolyásolja. Topon kell lennünk szinte minden szakmában, hogy ne döntsünk rosszul. Ehhez szeretne a Szövetségünk és jómagam is hozzájárulni, hogy jól döntsetek. Sok minden történt velünk röpké 30 év alatt, de valamiért azt érzem, hogy a következő 30 év sem lesz könnyebb.

Erőt és erényt kívánok mindenkinek a közös munkához.

*Schmidt Jenő,
a TÖOSZ elnöke*

A TÖOSZ tisztújító Küldöttgyűlése

Szerző: Gyergyák Ferenc, a TÖOSZ főtitkára, Fotó: Kolin Péter (TÖOSZ)

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége a – koronavírus járvány következtében 2020. március közepén kihirdetett veszélyhelyzet miatt elmaradt – tisztújító Küldöttgyűlését a Szövetség 2020. szeptember 11-én tartotta meg a Bács-Kiskun megyei Felsőhajoson.

A TÖOSZ tisztújító Küldöttgyűlését **Schmidt Jenő**, a TÖOSZ elnöke nyitotta meg, és köszöntötte a résztvevő küldötteket és a meghívott vendégeket. A határozatképesség megállapítása és a napirendi pontok elfogadása után kezdtek meg a küldöttek szakmai munkájukat.

A nyitóelőadást **dr. Dukai Miklós**, a Belügyminisztérium önkormányzati helyettes államtitkára tartotta „*Kormányzati kép az önkormányzatok helyzetéről*” címmel. Az előadásában értékelte az önkormányzati rendszer működését (adósságkonszolidáció, Magyar Falu Program, okos városok, a veszélyhelyzet idején végzett tevékenység, az önkormányzatok 2020. és 2021. évi finanszírozása, a Belügyminisztérium kezelésében lévő és

más önkormányzatokat érintő pályázatok, támogatások, adósságkezelő ügyletek kapcsolatos ezévi eljárásrend stb.). Továbbá bemutatta a jelenlévőknek a LIFE-MICACC projektet és az IKIR rendszert. Végezetül ismertette a Belügyminisztérium önkormányzatok munkáját segítő kiadványait. Ezt követően a polgármesterek által feltett kérdésekre válaszolt.

A következő „*A villamosenergia szolgáltatás új alternatívája*” című előadásban **Szabó Rudolf**, az SMHV Energetika Kft. project managere bemutatta az SMHV Energetika Kft-t és megismertette a jelenlévőket a villamosenergia-vásárlás lehetőségeivel, valamint a több önkormányzat általi csoportos szerződéskötés előnyeivel.

Dr. Dukai Miklós önkormányzati helyettes államtitkár

Szabó Rudolf projekt manager

Küldöttek

Ezután a küldöttek megtárgyalták és egyhangúlag elfogadták a TÖOSZ és szervei elmúlt egy évi tevékenységéről szóló beszámolót, valamint a TÖOSZ elvárásait és kezdeményezéseit az önkormányzati rendszerrel kapcsolatban, amelyet a Küldöttgyűlést követően a Szövetség megküldött a kormányzat részére és a honlapján, továbbá az Magyar Távirati Irodán keresztül sajtónyilvánossá tett.

Ezt követően **dr. Gyergyák Ferenc**, a TÖOSZ főtítkára vette át a levezető elnöki feladatokat és a Küldöttgyűlés személyi kérdésekre tért át. A jelölési eljárást követően a küldöttek egyhangú szavazással megválasztották 5 év időtartamra a TÖOSZ elnökét, társelnökeit, a Felügyelő Bizottságot és a tanácsnokokat:

A TÖOSZ elnöke: **Schmidt Jenő** polgármester, Tab (Somogy megye).

A TÖOSZ társelnökei:

- **dr. Áldozó Tamás** polgármester, Pápa (Veszprém megye),
- **Dicső László** polgármester, Alsómocsolád (Baranya megye).
- **Hodálik Pál** tanácsnok, Békés Megyei Közgyűlés (Békés megye) és
- **Pergő Margit Cecília** polgármester, Berhida (Veszprém megye).

A Felügyelő Bizottság elnöke: **Szabó Zoltán Ferenc** polgármester, Szentes (Csongrád-Csanád megye).

A Felügyelő Bizottság tagjai:

- **Szabó István** polgármester, Derekegyház (Csongrád-Csanád megye),

Dr. Gyergyák Ferenc, a TÖOSZ főtítkára

- **Szabó József** polgármester, Répcelak (Vas megye),
- **Szalay Imre** polgármester, Bősárkány (Győr-Moson-Sopron megye) és
- **Tóth István** polgármester, Bogyiszló (Tolna megye).

A TÖOSZ tanácsnokai:

- oktatási és kulturális tanácsnok: **Virág János** polgármester, Lukácsháza (Vas megye),

*Dr. Áldozó Tamás,
a TÖOSZ társelnöke*

*Dicső László,
a TÖOSZ társelnöke*

*Hodálik Pál,
a TÖOSZ társelnöke*

*Pergő Margit Cecília,
a TÖOSZ társelnöke*

Szabó Zoltán Ferenc
FB elnök

Szabó István
FB tag

Szabó József
FB tag

Szalay Imre
FB tag

Tóth István
FB tag

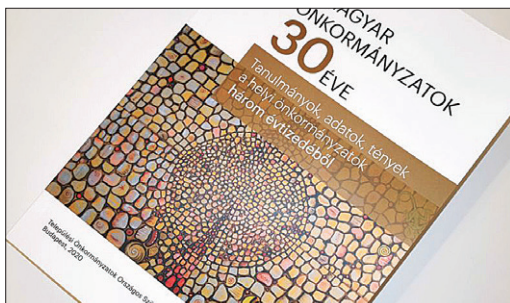
- ifjúsági és gyermekvédelmi tanácsnok: **Tóth Lucia Krisztina** polgármester, Kiszécs (Zala megye),
- sport és turisztikai tanácsnok: **Szabó László** polgármester, Bugac (Bács-Kiskun megye),
- nemzetiségi és kisebbségi tanácsnok: **Kraszné Auth Szilvia** polgármester, Mecsek nádásd (Baranya megye),
- egészségügyi tanácsnok: **Kelemen Tamás** polgármester, Pacsa (Zala megye),
- szociális tanácsnok: **Bíróné dr. Dienes Csilla** polgármester, Szamossályi (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye),
- településüzemeltetési és közszolgáltatási tanácsnok: **Horváth Zsolt** polgármester, Dunaföldvár (Tolna megye),
- településfejlesztési és társulási tanácsnok: **Lendvai Ivánné** polgármester, Kunsziget (Győr-Moson-Sopron megye),
- területpolitikai és infrastrukturális tanácsnok: **Nógrádi Zoltán** polgármester, Mórahalom (Csongrád-Csanád megye),
- közlekedéspolitikai tanácsnok: **Szabó Zsolt** polgármester, Hahót (Zala megye),
- informatikai és ASP tanácsnok: **Borján Péter** polgármester, Kőszárhegy (Fejér megye),
- környezet- és klímavédelmi tanácsnok: **Fegyveres-Fiskál Gábor** alpolgármester, Nagykovácsi (Pest megye).
- önkormányzati-gazdálkodási tanácsnok: **Szabó Tamás** polgármester, Ercsi (Fejér megye).
- kapcsolati tanácsnok: **Gáll Attila** polgármester, Iszkaszentgyörgy (Fejér megye).

A választási eljárást követően került sor a TÖÖSZ 2020. évi kitüntetések ünnepélyes átadására (részletesebben lásd később az „A TÖÖSZ 2020. évi kitüntetettjei” cikkben).

Az követően **dr. Gyergyák Ferenc** főtitkár tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a helyi önkormányzati rendszer 1990. szeptember 30-i létrejöttének 30. évfordulója alkalmából a TÖÖSZ jubileumi könyvet adott ki „A MAGYAR ÖNKORMÁNYZATOK 30 ÉVE. Tanulmányok, adatok, tények a helyi önkormányzatok három évtizedéből” címmel, amely a http://xn--tosz-5qa.hu/uploads/dokumentumok-kiadvanyok/Onkorm_30_eve_konyv_netre.pdf linken elektronikusan is letölthető.

A 2019. október 13-ai általános önkormányzati választásokkor 97 olyan polgármestert választottak újra a választópolgárok, akik 30 éve folyamatosan töltik be ezt a tisztséget. A jubileumi könyv készítésekor megkeresték Őket, hogy néhány sorban a mutatkozzanak be és mutassák be településüket. Megköszönte annak az 54 polgármesternek, akik a TÖÖSZ megkeresésére vállalták, hogy bemutatják településüket és magukról is osztottak meg információkat. Őket egy-egy oklevél és a könyv egy-egy példányának átadásával köszöntötték. Az 54 polgármester közül a TÖÖSZ köszönetnyilvánító oklevelét és a jubileumi könyvet a Küldöttgyűlésen vették át:

- **Agárdi András** polgármester, Ósagárd;
- **Aller Imre** polgármester, Kóny;
- **Babos Attila Imre** polgármester, Dunaszeg;
- **Bajusz Istvánné** polgármester, Nagyhegyes;
- **Bónis Imre János** polgármester, Sámód;
- **Dicső László** polgármester, Alsómocsolád;

A jubileumi könyv

Agárdi András

Bónis Imre János

Fodor József

Grátz Erika

Pásztor Béla

Rácz Róbert

Szabó Gellért Gáspár

- **Fodor József** polgármester, Osló;
- **Grátz Erika** polgármester, Nagypall;
- **Győriné dr. Czeglédi Márta Mária** polgármester, Jászfényszaru – távollétében Győri János alpolgármester úr vette át;
- **Kovács Győző Zsigmond** polgármester, Boda;
- **Molnár Sándor** polgármester, Vásárosfalu;
- **Nyitrai István** polgármester, Bószénfa;
- **Pásztor Béla** polgármester, Veresegyház;
- **Rácz Róbert** polgármester, Börcs;
- **Szabó Gellért Gáspár** polgármester, Szentkirály;
- **Verbói Gábor József** polgármester, Nógrád-megyer;
- **Wágner Antal József** polgármester, Hetvehely.

Azoknak a jubiláló polgármestereknek, akik közülük egészségügyi okokból, illetve hivatalos elfoglaltságuk miatt nem tudtak a meghívásnak eleget tenni, részükre a Küldöttgyűlést követően postai úton küldték meg az okleveleket és könyveket. Annak a 43 polgármesternek pedig, akik a TÖOSZ megkeresésére nem éltek a bemutatkozás lehetőségével, szintén postai úton küldték meg a TÖOSZ köszönetnyilvánító oklevelét.

A tisztújító Küldöttgyűlés **Schmidt Jenő** TÖOSZ elnök zárszavával ért véget, amelyben mind a saját, mind a megválasztottak nevében megköszönte a bizalmat és röviden felvázolta a TÖOSZ és a helyi önkormányzatok előtt álló feladatokat.

***

Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke

A TÖOSZ elvárásai és kezdeményezései az önkormányzati rendszerrel kapcsolatban

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), mint a legtöbb, a magyar önkormányzatok több mint felét tömörítő országos érdekvédelmi szövetség, továbbra is a szakszerűség és a szolidaritás elvét előtérbe helyezve kívánja céljait elérni. Célja pedig egy olyan hatékony, átlátható, méltányos, igazságos, fenntartható és kiszámítható önkormányzati rendszer működésének megteremtése Magyarországon, ami minden állampolgárnak ugyanazokat a szolgáltatásokat teszi elérhetővé, ugyanolyan színvonalon, éljen az ország bármely részén.

Feladatfinanszírozás, ASP

Magyarország költségvetési törvénye rögzíti az önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatási rendszerét. A finanszírozási rendszer egyes támogatási pontjaiban rögzített támogatás jogosultsági feladatmutatók évről-évre változatlanok. Az utóbbi négy évben – különösen a COVID-19 világjárvány 2020. évi hatásai miatt – jelentősen megváltozott gazdasági és piaci környezet jó példája annak, hogy a finanszírozási rendszer hatékonysága megkívánja, hogy a támogatási mutatók minden évben – akár módosítva – az aktuális gazdasági környezethez igazodjanak, így biztosítva a finanszírozott önkormányzatok kitettségének csökkentését és kifejezésre juttatva a valódi kiadások mértékét.

Egészségügyi alapellátási, a művelődési (művelődési ház, könyvtár) közszolgáltatások, valamint az alsófokú közoktatásban résztvevők nyári napközis táborának üzemeltetése nincs finanszírozva, feladatfinanszírozásuk megoldandó feladat.

A több éve változatlan feladatfinanszírozás felülvizsgálatát, korrekcióját kérjük a Kormánytól az önkormányzati szektorban, legfőképpen a település üzemeltetés terén. Az önkormányzati szövetségek bevonásával kezdődjenek meg az Önkormányzati ASP rendszer által feldolgozott adatok felhasználásával a valós finanszírozási igényeken alapuló számítások, amely alapján mindenki számára elfogadható feladatfinanszírozási rend-

szer megteremtését, új elvek és a valósághoz jobban igazodó intézkedések bevezetését igényeljük.

Indokoltnak tartjuk és javasoljuk a korábban megszüntetett SZJA meghatározott részének önkormányzatoknak való átengedését, mint támogatási forma visszaállítását. E támogatási forma megszüntetése óta igazolta, hogy a jövedelemki egyenlítés, jövedelemdifferenciálódás mechanizmusának leghatékonyabb formája lehet az önkormányzatok között a jelenlegi szolidaritási hozzájárulással szemben.

A TÖOSZ 2019 májusában kezdeményezte, hogy a gépjárműadó, mint központi (állami) adó minden forintja maradjon az azt beszedő településen és az önkormányzatnak kötelezően települési közlekedési infrastruktúra fejlesztésére kelljen azt fordítania a belterületi utak állagmegőrzése és -javítása, a helyi tömegközlekedés finanszírozása, a közlekedésbiztonsági beruházások érdekében. A COVID-19 világjárvány okozta veszélyhelyzet idején a települési önkormányzatoktól elvonásra került a beszedett gépjárműadó átengedett része (40%-a). Hazánk 3178 települése közül közel 2300 település van, amelyen semmilyen más adóbevétel nem volt, mint a gépjárműadó. Javasoljuk, hogy a 2020. évben – és a 2021. évben a költségvetési törvény alapján továbbra is – elvont gépjárműadó átengedett részét 2022-től ismételtelen kapják meg a települési önkormányzatok.

A feladatfinanszírozási rendszerben az állam azoknak a kül- és belföldi turizmussal érintett településeknek az időszakosan, idegenforgalmi szezonban megnövekedett közszolgáltatási feladatainak ellátása miatti többletkiadásait 2020-ig támogatta oly módon, hogy az idegenforgalmi adó minden egyes forintjához további egy forint állami finanszírozást adott. A Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló törvény alapján ez az állami hozzájárulás 2021. január 1-jétől megszűnik. Kezdeményezzük ezért a 2021. évi költségvetési törvénynek az Országgyűlés őszi ülészakán történő módosítását oly módon, hogy az érintett települések a 2021. évben is megkap-

hassák az üdülőhelyi feladatok támogatását egy forint/idegenforgalmi adóforint fajlagos összegben.

Javasoljuk, hogy a közös önkormányzati hivatalok működésének finanszírozása a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települési önkormányzatok komplex adóerő képessége alapján történjen.

A helyi adó rendszerének átalakítása

Az állandó lakóhely szerinti települést illesse a munkaadó befizetett helyi iparüzési adójának a munkavállaló éves bérének a munkaadó egész bértömeghez viszonyított arányszáma szerint számított része. (A munkavállaló „fejkvótaként” állandó lakóhelyére hazaviszi a rá eső helyi iparüzési adót.) Ezen intézkedést kimondottan csak a cég székhelye és telephelye járási lehatárolásán belül képzeljük el, amely így kiterjeszti az adott településen megtelepedett ipar pozitív hatásait. Minden településen a jövőben sem lesz jelentős helyi iparüzési-adó fizetésére képes potenciál, de az elosztás új rendje arányosabbá teszi a megtermelt jövedelemből való települési részesedést a közös feladatellátás érdekében. A változtatás legkevésbé a megyei jogú városoknak kedvez, viszont ezáltal megvalósul az a kormányzati cél, hogy a megyei jogú városok legyenek a motorjai az egyes térségek fejlődésének. Ráadásul a Modern Városok Program kedvezményezettjeként a megyei jogú városok már előre hozzájutottak azokhoz a forrásokhoz, amik településfejlesztési feladataik végrehajtását évtizedekkel előrehozták úgy, hogy ezeket a forrásokat a nem megyei jogú városokban élő polgárok által előállított jövedelmekből csoportosították át részükre. A szolidaritási hozzájárulás tekintetében a helyi önkormányzatok elérték a teljesítési képességük maximumát, ezen lazítani kell.

Az elektronikus útdíj befizetéseit a helyi iparüzési adó helyett a társasági adóból lehessen levonni az érintett vállalkozásnak.

Javasoljuk a földadó bevezetését csak azon tulajdonosoknál, akik nem termelőként birtokolják az ingatlanvagyonot. Erőforrást vonnak el minden olyan településtől, amelynek nincs más gazdasági potenciálja.

Rendkívüli működési támogatások

Ne fordulhasson a Kormányhoz rendkívüli működési támogatásért olyan település, amelyik nem vonta be a településen élő magánszemélyeket és vállalkozásokat a helyi adózásba (a helyi adó kivételével párhuzamosan természetesen az adott önkormányzat joga a helyben hatályos adókedvezmények megállapítása is, azonban ez nem írnyulhat a helyi adó-fizetés kijátszására).

Fejlesztési rendszer, források és azok elosztása

A TÖOSZ-tag önkormányzatok a szolidaritás és egyenlőség elvén a fejlesztési források térségi felzárkóztató, integrált területalapú elosztásának elvét várják el mind a hazai, mind a nemzetközi fejlesztési programokban. Már az előkészítési szakaszban kérjük, hogy az önkormányzati szövetségeken keresztül az önkormányzatok is részt vehessenek a 2021-2027. ciklus fejlesztési politika alapelveinek kialakításában. A pályázati felhívások, valamint a nagy ellátórendszerek térségi fejlesztése elengedhetetlen lesz a következő pár évben egy komplex stratégia mentén.

Egyre több figyelem hárul a fejlesztések fenntarthatóságának kérdésére. A teljes államháztartás, és benne a helyi önkormányzatok számára óriási fenntartási, finanszírozási terhek jelenhetnek meg akár a közeljövőben a szakszerű, ám kevésbé fenntartható fejlesztések kapcsán. Közös érdek a széleskörű és körültekintő fejlesztési tervezés. A mostani európai uniós fejlesztési ciklus terveinek áttekintését, kiigazítását és áttervezését sürgetjük, hiszen a fejlesztések kivitelezése számos problémával, akadállyal küzd. A TÖOSZ-tag önkormányzatok nyitottak az együttműködésre. Ezért kérjük, hogy a fejlesztési rendszer irányítói, szereplői is legyenek kooperatívok és legfőképpen gyorsak. Ezzel egyetemben a kivitelezői kapacitások figyelembe vétele elsődleges szempont kell, hogy maradjon.

Norvég Alap

A fejlesztési források közül kiemeljük az EGT és Norvég Alap mielőbbi elindításának igényét, hiszen számos települési önkormányzat számít e fontos

programra a gazdasági és társadalmi felzárkózás érdekében: olyan programok valósulhatnak meg, amelyekre nincs sem hazai, sem uniós program (pl. közép-magyarországi régió önkormányzatai). Szövetségünk fejlődésének fontos része volt a Norvég Alap támogatása és norvég testvérszervezetünk együttműködése. Ezek az EGT mechanizmusok olyan lehetőségeket adtak az önkormányzati szektornak, amelyeket hazai forrásból nem lehetett biztosítani. Sajnálattal vettük tudomásul, hogy az érintett országok közül már csak Magyarország nem írta alá a Norvég Alappal az új megállapodást. Ezért szorgalmazzuk a települési önkormányzatok fejlődése, kapacitásépítése szempontjából is fontos program vonatkozásában a Kormány és a Norvég Alap közötti eredményes tárgyalások lefolytatását és az új megállapodás aláírását.

Magyar Falu Program – Magyar Kisvárosi Program

A TÖOSZ számára továbbra is kiemelt prioritás a Magyar Falu Program. Ugyanakkor a fenti alapelvek mentén javasoljuk pontos, széleskörű módon a program minimum középtávú megtervezését. A TÖOSZ továbbra is nyitott és elkötelezett a közös munka iránt a programirányítóval. Kezdeményezzük, hogy a kisvárosok fejlesztésének átfogó tervezése is kapcsolódjon a fenti munkához, hiszen számos szempontból a kisvárosok fejlesztése háttérbe szorult a Modern Városok Program és a Magyar Falu Program mellett. Ezért fontosnak tartjuk 2020-2024-ben az 5000-20 000 fő lakosságszámú településekre a kormányzat részéről a Magyar Kisvárosi Program kidolgozását és elindítását az uniós fejlesztéseken belül. A TÖOSZ – a Magyar Falu Program mintájára – nyitott és elkötelezett a közös munka iránt a kormányzattal, és 2020 őszén javaslatcsomagot dolgoz ki és ad át a Kormány részére.

Képzések, kapacitásépítés

A TÖOSZ a Belügyminisztériummal, a Norvég Önkormányzati Szövetséggel és számos kitűnő partnereinek közreműködésével adaptálta, kipróbálta, továbbfejlesztette és nagy sikerrel végre is hajtotta számos önkormányzat részvételével a Képviselő-testületi Képzést az elmúlt két alkalommal

az önkormányzati választásokat követően. Képzési programunk modern e-learning modullal rendelkező, ugyanakkor gyakorlatorientált és bizonyítottan hasznos a képzési konstrukció, amelyet szívesen ajánlunk további együttműködés keretében a Kormány számára: mindannyiunk közös érdeke, hogy a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek tagjai ne csupán alapos tudással és naprakész információval, hanem együttműködési készségekkel, nyitottsággal és megfelelő demokratikus szemlélettel végezzék önkormányzati képviselői munkájukat. Az önkormányzati tisztségviselők képzésére ajánljuk Polgármester Akadémiánkat, amely 2009 óta számos programmal működik. Bármely kapacitásépítési és tudásprogramunk mindenkor nyitott a kormányzati szereplők, szakmai szervezetek, társ-szövetségek és civil szervezetek előtt az együttműködés terén.

Polgármesterek

A demokrácia alappillérei a helyi önkormányzatok. Az adott önkormányzat sikerét nagyban befolyásolja a polgármester személye. Az jó, hogy a polgármesteri tisztség betöltése nincs iskolai végzettséghez kötve. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a polgármesterség – ha jól csinálják – még a szakmánál is több – hivatás! Mindezért fontosnak tartjuk a polgármesterek felkészítő képzését, és kezdeményezzük az általunk alapított Polgármester Akadémiával való kormányzati együttműködést. Javasoljuk, hogy a település és az ország érdekében legyen arra lehetőség, hogy vezetői, közigazgatási, jogi és egyéb, a feladat ellátásához szükséges ismereteket az új polgármesterek megszerzhessék, az újraválasztott polgármesterek bővíthessék, ahogy erre több európai országban van lehetőség.

A polgármesterek díjazása szintén kiemelt fontosságú kérdés, hiszen nagy a felelősségük a településük vezetésében. Javasoljuk, hogy a polgármesteri díjazás (illetmény, tiszteletdíj) a felelősségük mértékéhez, a tudásukhoz és a tapasztalatukhoz igazodjon, mert ezek azok a tényezők, amelyek leginkább befolyásolják egy település sikerességét. Konkrét javaslatunk, hogy a polgármesteri díjazás megállapításánál lehessen figyelembe venni az iskolai végzettséget, a tisztségben eltöltött

tött ciklusok számát és az adott település költségvetésének nagyságát. A település lakosság-száma nem feltétlen mércéje a feladatok számának és nagyságának.

A TÖSZ indokoltnak tartja a közszolgálati járadék intézményének újbóli bevezetését a 2019-2024-es önkormányzati választási ciklusban. Annak a megválasztott polgármesternek, akinek a 2024-2029-es választási ciklusban 2 éve lenne hátra az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig és 4 választási ciklussal, legalább 15 év foglalkoztatási jogviszonyban betöltött – főállású – polgármesteri, alpolgármesteri tisztséggel rendelkezik, valamint nem akar a polgármesteri, alpolgármesteri tisztségért újra indulni a 2024. évi általános önkormányzati választásokon, az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig (nyugdíjba vonulásáig) az állam finanszírozza meg az előrehozott nyugdíjellátását.

Önkormányzatok, mint munkáltatók

Elvárjuk, hogy az önkormányzati köztisztviselők bérezése azonos mértékű legyen a kormány-

zati tisztviselők bérezésével. Az önkormányzati köztisztviselők ugyanúgy közszolgálatot látnak el, mint a kormányzati tisztviselők. Feladatuk nehezebb is, mivel a kisebb hivatalokban egy-egy ügyintéző több feladatot, esetleg több szakterületet lát el, hiszen az önkormányzatok számára megállapított, finanszírozott létszámkeret igen szűkre szabott. Elkötelezett, hozzáértő és szakmáját magas szinten űző szakemberek nélkül egyetlen önkormányzati rendszer sem működhet megfelelően, legyen az a legmodernebb, legigazságosabb és leginkább demokratikus, a szubszidiaritás követendő példája. Az önkormányzati köztisztviselők bérének azonnali rendezésére égető szükség van, önkormányzataink egyik legnagyobb kihívása a megfelelő munkaerő hiánya, a fokozott munkateher és a piaci szereplőkkel versenyképtelen illetményrendszer miatti munkaerő-elvándorlás, a távozó köztisztviselők megfelelő szakértelemmel rendelkező új munkatársakkal történő helyettesítésének megoldása.

Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2020 – bemutatkoznak a továbbjutók

Szerző: Kolin-Sabján Katalin, a TÖOSZ nemzetközi titkára

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programban az idei pályázati kiírás fő témája a járványhelyzetre vonatkozó, vagy a helyreállításban hasznosnak ígérkező – ugyanakkor már bizonyított önkormányzati jó gyakorlatokat kerestük. A Program Irányító Bizottsága és szakértői ugyan mind a 27 pályázatot nem juttatták tovább a második körbe, azonban valamennyit ígéretesnek tartja a szakmai közönség előtti bemutatkozásra, így nemzetközi konferenciát szervezünk bemutatkozási fórumként.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

A programot a TÖOSZ az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdeti meg 2008-tól folyamatosan. 2020-ban – a korábbi évek sikeres együttműködéséhez hasonlóan – a megvalósításában részt vesz a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, az e-Demokrácia Alapítvány, a Homo Oecologicus Alapítvány és az Országos Polgárőr Szövetség, új csatlakozó szervezetként pedig a Kisvárosok

Szövetsége és a Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület. A Program keretében évente pályázhatnak a települési önkormányzatok és mutatathatják be innovatív, jól működő és más települések számára is adaptálható jó gyakorlataikat.

Idén az ország kilenc megyéjéből és a fővárosból összesen 27 pályázat érkezett. Az írásbeli értékelést követően az Irányító Bizottság tagjai a beérkezett pályázatok közül júliusban videokonferencia keretében választották ki azt a 19 jó gyakorlatot, amelyet a helyszínen a járványügyi helyzethez igazodva ezúttal nem személyesen,

hanem online módon tekintettek meg. A virtuális helyszíni látogatások tapasztalataival kiegészítve mutatjuk be az idei jó gyakorlatokat. Kivételesen leleményes megoldásokkal találkoztunk: voltunk több helyszínes helyi közvetítésen, amikor a város munkatársai több intézményből, helyszínről élőben közvetítettek, beszélgettek a szakértőkkel; alkalom nyílt a találkozásra a helyi vállalkozóval, aki személyes tapasztalatait osztotta meg a programról, annak működéséről. Inspiráló és elkötelezett önkormányzati szakemberekkel nyílt alkalmunk beszélgetni, amiért a program irányítói nevében ezúton is köszönetet mondunk.

A Társadalmi felzárkózási jó gyakorlatok – a szegénység elleni küzdelem hatékony helyi módszerei témájában Budapest XIII. Kerület és Eger önkormányzata került az esélyesek közé.

Budapest XIII. kerület: Nem vagy egyedül: hívd a Previ Stúdiót!

Budapest Főváros XIII. kerületében közel 120 ezer lakos él, ezzel a kerület Budapesten a harmadik, az országban a nyolcadik legnépesebb közigazgatási egység. Az önkormányzat 1995 óta elkötelezett az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése iránt. A koronavírus járvány magyarországi első regisztrált esetét követően az önkormányzat valamilyeni intézménye és gazdasági társasága haladéktalanul megkezdte az önkormányzati közszolgáltatások folyamatosságát biztosító intézkedés sorozat előkészítését, különös tekintettel az esélyegyenlőségi program kiemelt célcsoportjaira.

A Prevenációs Központ meglévő szolgáltatásainak újragondolásával elindult a „*Nem vagy egyedül: hívd a Previ Stúdiót!*” projekt, amely a nap 24 órájában elérhető volt számítógépen és mobiltelefonos applikáción keresztül.

A projekt elemei:

- adománykövetítés (8 cégtől és 26 magán-személytől kapott adományokat juttattak el családok részére, 43 darab laptop, asztali gép, okos telefon; 182 élelmiszer csomag);
- étkeztetés megszervezése (59 gyermek részére nyújtottak segítséget és biztosították az igénybevétel rendszerességét);

- rendszeres kapcsolat keretében (398 gyermeket, fiatal értek el közvetlenül);
- igény szerinti mentorálás a digitális tanrend során;
- zenei kívánságműsor az otthon tartózkodó fiatalok kérései alapján;
- kötetlen beszélgetés a veszélyhelyzettel kapcsolatos témákban;
- szabadidős foglalkozások: vers-, és mese-mondás jelentkezés alapján, hangjátékok és csoportos játékok létrehozása az internetes térben, interaktív foglalkozások szervezése.

A projekt rövid idő alatt nagy népszerűsége miatt, a Prevenációs Központ stúdióját valóban kora reggeltől az éjszakai órákig hívták a nagyrészt a korábbi családsegítő munka során megismert, hátrányos helyzetű családokban élő fiatalok, akik örömmel és kreatívan vettek részt a közös információs, együttműködési, kikapcsolódási formában.

Karácsonyi Magdolna aljegyző elmondta, hogy a Prevenációs Központ 402 gyermeket és 616 felnőttet gondozott alapellátásban. A szakembereik a virtuális térre terelték át a folyamatos odafigyelést és a támogatás szervezését. A Prevenációs Központban működő Previ Stúdió technikai felszereltsége minimális eszközbeszerzést, a rendelkezésre álló erők és eszközök áttekintését és célirányos csoportosítását követően késedelem nélkül lehetővé tette a projekt gyors beindítását: az ötlet megszületésétől számított második napon meg is hirdették.

A járványhelyzet ideje alatt telefonon folytatott beszélgetés a célcsoporttal 471 alkalommal történt. A projekthez kapcsolódóan a Previ Stú-

diót az online térben 7572 alkalommal érték el a célközönséghez tartozók. A projekt végrehajtása többletforrást nem igényelt, a programban az önkormányzati intézmények munkatársai vettek részt, akik munkaköri kötelezettségüknek tekintették a veszélyhelyzet ideje alatt, új módon történő munkavégzést.

Eger: Felzárkózást támogató innovatív közösségi alapú kríziskezelés

Eger a dinamikusan fejlődő magyar városok közé tartozik, lakossága 55 843 fő, Észak-Magyarország második legnépesebb városa.

A jó gyakorlat kiindulási pontja volt a korábban megkezdett közösségfejlesztési folyamat, amely a közösséget megerősítette, így jobb eséllyel indultak a vírus által előidézett problémák legyőzésére. Gondot okozott az embereknek a szalai városrészs-

ben a digitális oktatásra történő átállás, a kapcsolatok beszűkülése, a tankötelezettség teljesítése, a mindennapi megélhetéshez kapcsolódó szükségletek kielégítése és az igénybe vehető szolgáltatások elérésének akadályoztatása.

Közösségi alapú megoldásokat szerveztek, amelynek központi eleme a SZATECS – Szaláért Tevők Csoportja –, amelynek tagjai rendszeres önkormányzati megbeszélések során kialakították azt a folyamatosan működő Szakmai Teamet, amely hatékonyan tudott a krízis helyzetre új megoldásokat kidolgozni. A Szakmai Team résztvevője lett az önkormányzat a szakirodák vezetőivel, a SZATECS, a gyermekjóléti intézmények, az Eszterházy Károly Egyetem, az Egri Roma Szakkollégium, a rendőrség és civil szervezetek, akik egy új, közösségi alapú komplex problémamegoldásba kezdtek.

Az innovatív, komplex közösségi alapú kríziskezelés a vészhelyzet kihirdetése során azonnal kezdetét vette, egy megbeszélést hívtak össze a SZATECS vezetősége, az Egri Roma Szakkollégium vezetősége és az önkormányzat képviselőivel, és elindult a stratégia kidolgozása.

Az innovatív közösségi alapú társadalmi felzárkózást támogató jó gyakorlat során az alábbi tevékenységeket valósították meg:

- családok felkeresése, igények felmérése (SZATECS tapasztalati szakértők);
- családok motiválása, bevonása a tanulás támogató tevékenységbe (SZATECS tapasztalati szakértők);
- eszközigény felmérése, beszerzése (gyermekjóléti intézmények);
- adománygyűjtés koordinálása (gyermekjóléti intézmények, SZATECS tapasztalati szakértők);
- idősök támogatásának megszervezése Szívesség Szolgálat bevezetésével (SZATECS, gyermekjóléti intézmények);

- tanulástámogatás (Egri Roma Szakkollégium tagjai);
- megbeszélések koordinálása (önkormányzat, Egri Roma Szakkollégium).

Részeredmények már látszanak, hiszen több mint 10 gyermeket korrepetáltak online, akik sikeresen fejezték be tanulmányaikat, megelőzve ezzel az iskolai lemorzsolódást. A gyermekek tanulás támogatása mellett az egyetemi hallgatók szupervíziókon bizonyították, hogy sikeresek voltak a családok iskolával kapcsolatos attitűdjének pozitív irányú változásában is. A szülők elfogadták a segítséget és gyermekeiket kapacitálták a korrepetáláson való részvételre. Az adományosztás a korábbi tapasztalatokkal ellentétben sokkal kisebb feszültséggel zajlott. 161 szegregált területen lakó család került a Család és Gyermejköltségek Szolgálat látókörébe a beérkező jelzések alapján, akiknél természetbeni juttatásra volt szükség, ebből 94 családot értek el a SZATECS segítségével, ami 341 személyt jelentett.

A hallgatói befektetett munka szupervíziója és szakmai segítése: a mentori feladatok ellátását az Egri Roma Szakkollégium költségtérítés nélkül vállalta. Az adománycsomagok költsége kb. 500 000 Ft összeget tett ki. Az adományok elsősorban karitatív és civil szervezetek felajánlásából képződtek. A jó gyakorlat humán erőforrását a gyermekjóléti intézmények szakemberei, a SZATECS, a Szakmai Team, az Egri Roma Szakkollégium oktatói alkották.

Az *Önkormányzati innovációk* témájában Alsómocsolád, Bábolna, Budapest II. Kerület, Budapest IV. kerület, Budapest VIII. Kerület, Budapest XIII. Kerület, Budapest XV. Kerület és Szada önkormányzata került az esélyesek közé.

Alsómocsolád: Alsómocsolád közössége a koronavírus árnyékában

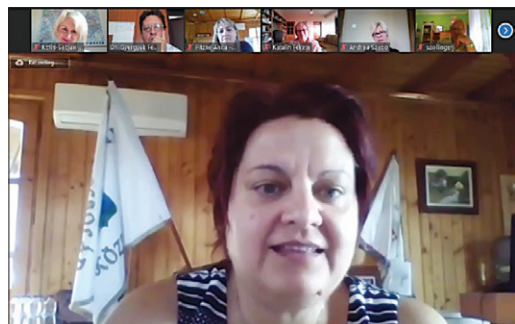
Alsómocsolád község 324 fős zsáktelepülés Baranya megye északi csücskében.

Innovációs jó gyakorlatuk lényege a komplexitás, valamint a tény, hogy az egy önkormányzati kezdeményezésre induló közösségi kezdeménye-

zés, nem pedig önkormányzati intézkedés. Mindenkinek köze van hozzá, cselekvőnek kell lennie nem elszenvedőnek – vélik a település vezetői.

A veszélyhelyzet kihirdetésétől heti rendszerességgel juttatták el az alsómocsoládi háztartásokba a Hírlevelet, minden fontos információ közzétettek Alsómocsolád község weblapján és Facebook-oldalán, megjelentették a település központjában található LED-falon, valamint plakátok és szórólapok formájában. Létrehoztak egy külön Facebook-csoportot „*Alsómocsolád közössége a koronavírus árnyékában*” néven. Az Alsómocsoládon élő külföldiek számára angol nyelvű tájékoztató anyagokat jelentettek meg a helyi Hírlevélben és a közösségi média felületükön önkénteseik segítségével. Telefonszámot üzemeltettek segélyvonalként, amelyen éjjel is segítséget lehetett kérni akár információhiány, akár konkrét eset megoldására. Egészségügyi egységcsomagokat állítottak össze és juttattak el a családoknak, amelyek – családtagok számának megfelelő mennyiségű – maszkot, kesztyűt, kézfertőtlenítőt és C-vitamint tartalmaztak. A téli időszakban ezt a hiányzó napfényt pótlására D-vitaminnal egészítették ki.

„Immunkommandó” című kiadványukban a közösségből összegyűjtött praktikákat dolgoztak fel, amelyeknek nagy szerepe van az immunerősítésben. További tevékenységek voltak: maszkok varrása, ízérzők mozgalom (hagyományos ételek megfőzése, fotózása). A közösség mentális állapotának emelése érdekében az apró örömet is rangra kell emelni, erre született a mosoly kommandó.

A Faluházban működő Digitális Jólét Program Ponton található digitális eszközökkel, korrepetálással segítették a diákok online tanulását, támogatták a szülőket. Az alsómocsoládi családok öfenntartása érdekében térítésmentesen biztosítottak vetőkrumplit és dughagymát, valamint 13 családhoz helyeztek ki összesen 46 malacot a felnevelésükhöz szükséges takarmánnyal. A lakosság körében kérdőíves kutatást végeztek, a térségben működő vállalkozások, civil szervezetek, intézmények vezetőivel pedig interjúkat készítettek. Az eredmények megosztása a július hónapban megrendezésre kerülő Kulcsemberek Klubján történt.

A községben élő és a járvány miatt munkájukat elvesztő polgárok részére az önkormányzat anyagi támogatást ajánlott fel. Idén is meghirdették a virágosítási és környezetszépítési versenyt a „Kreatív kertek” kiegészítő kategóriával. Az „Üzenj a Nagyinak” felhívás azoknak az alsómocsoládi gyermekeknek szólt, akik szívesen üzentek saját nagyszüleiknek akár a településen, akár az ország távolabbi pontján él. A beérkezett üzeneteket Anyák napjára eljuttatták az érintett nagymamáknak, nagypapáknak. Az önkormányzat 685 ezer Ft-ot költött a programra saját költségvetéséből.

Bábolna: Lakossági szűrővizsgálatok önkormányzati ösztönzése helyi adómentesség biztosításán keresztül

Bábolna 3494 lakosú város Komárom-Esztergom megyében. A jó gyakorlat kialakítását a Bábolnai Hölgyek Egylete kezdeményezte 2015-ben az éves szűrővizsgálatok szervezését követően. Az elképzelést a képviselő-testület felkarolta és egy hónapon belül döntés született. (Az önkormány-

Jó gyakorlatunk kezdeményezése

A Bábolnai Hölgyek Egylete volt a kezdeményező, amely egy nagy létszámú jogi személyiség nélküli bábolnai civil szervezet.

2015-ben az Egylet által kezdeményezett ötletet felkarolva fogadta el a Képviselő-testület a magánszemély kommunális adója helyi rendelet módosítását. A mentesség lehetőségének megismeretéseben a Bábolnai Hölgyek Egylete az önkormányzat segítségére volt.

zati rendelet elérhető: <http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=e8eg5ed6dr7e08dt3ee2em3cj8bz5ce6ca9cc4bz1bz2i>)

Az önkormányzat 2016-tól bevezette, hogy azon ingatlanok tulajdonosai, akik részt vesznek önkormányzati rendeletben meghatározott szűrővizsgálaton (tüdőszűrés, méhnyak rákszűrés, vastagbélvizsgálat, mamográfia, prosztataszűrés) és ezt igazolással alátámasztják, egy adóévre mentesülnek a magánszemély kommunális adójának (5500 Ft/év) megfizetése alól. A cél, hogy egyre több bábolnai lakos vegyen részt a szűrővizsgálatokon, hiszen az egészséges életmód mellett a megelőzésnek nagy szerepe van egészségünk megőrzésében.

Az önkormányzat éves szinten 2,7-3 millió Ft bevételről mondott le (helyi adóbevételek kb. 0,5%-a). A mentességekre vonatkozó normaszöveg meghatározása volt szakmai feladat, hogy az megfeleljen a törvényességi felügyelet kívánalmainak.

A mentességek elfogadását követően a szűrővizsgálati mentességek körét az önkormányzat kommunikálni kezdte a helyi televízióban, helyi újságban, valamint a Bábolnai Közös Önkor-

mányzati Hivatal dolgozói az adóalanyok figyelmét a lehetőségre külön felhívták. Az előkészítés eredményeképpen 2016-ban az adóalanyok több mint 40%-a élt a mentességi lehetőséggel, és ezen arány a később tovább növekedett.

A jó gyakorlat becsült költsége az elmaradt adóbefizetés, amelynek 4 évre (2016-tól 2019-ig) vetített összege 111 670 000 Ft. Emberi erőforrásként a hivatalban dolgozó 2 fő adóhatósági ügyintéző merült fel, akik számára azonban a feladat végrehajtása nem igényelt számottevő munkaidő-ráfordítást. A jó gyakorlat végrehajtása megtakarítást nem okozott az önkormányzatnak. Az állami, illetve magán egészségügyi kiadások területén biztos, hogy volt megtakarítás, azonban ez nem mérhető.

Lehetőség és erre már képviselői javaslat is érkezett, hogy a koronavíruseszt magánúton történő elvégzése bekerül a mentességi lehetőségek közé, ezzel is segítve a lakosságra háruló koronavírus okozta terhek csökkentését, illetve a szélesebb körű tesztelését ösztönzését. A jövőre vonatkozóan más járványos megbetegedések megelőzésére szolgáló szűrővizsgálatok, tesztek elvégzése is magánszemélyek kommunális adója mentességi körbe kerülhet.

Amennyiben más önkormányzat a jó gyakorlatot alkalmazni kívánja, társadalmi egyeztetést követően döntenie kell a magánszemélyek kommunális adójának bevezetéséről és szűrővizsgálatok miatti mentességek megállapításáról. Bábolna városa is örömmel osztja meg módszerét és tapasztalatait.

Budapest II. kerület: Vigyázzunk egymásra, vigyázzunk Budára! – összefogás és innovatív tájékoztatás a világvjárvány idején

Budapest II. kerülete 87 410 lakossal az ország egyik legvonzóbb lakóövezetévé nőtte ki magát. A kerületben élő 65 év feletti lakosság aránya különösen magas, ők alkotják a kerület a lakosságának 24,3%-át (az országos átlag 16,9%). A lakosság 6,1%-a külföldi állampolgár.

A II. kerület jó gyakorlatában az egyik fontos feladatának a hiteles és aktualizált, a helyi lakók számára releváns tájékoztatást tartotta a jár-

vány idején is. Innovatív elem a „*Budai Riadó-lánc*” megszervezése, az önkormányzat felhívására 580, legalább tízlakásos ház csatlakozott, és összesen a kerületben élők 21%-át érik el ezen keresztül, 19 811 főt 656 társasházban.

Hirdetőtáblák, plakátok, szórólapok kerültek ki a közterületekre, játszótérre, a bevásárlóközpontokkal és a közterületi hirdetőkkal együttműködve ingyenesen helyeztek ki tájékoztatókat, amelyben több mint 170 önkéntesük is aktívan közreműködött.

A legjobban az egymásra épülő, illetve hibrid megoldások működtek, ahol integráltan használták a digitális tájékoztató csatornákat, a kerület köztereit, piacát, játszótérreket, természetesen a postaládákat, de még a parkoló automatákat is. A „*Vigyázzunk egymásra*” kerületi online csoportban közel 2400 helyi lakos egymást értesítve ajánlották fel szomszédjaiknak a legkülönbözőbb, igazi szolidáris értékeket mutató segítséget.

A postaládákon keresztül, a piaci osztással és a maszkadagolók kihelyezésével több tízezer maszkot osztottak ki, tájékoztatóval együtt. Közel kétezer koronavírus tesztet biztosítottak a kerületben és a kerületért dolgozók számára.

Az önkormányzat szolidaritási számlát hozott létre, hogy a kerületben dolgozó egészségügyi és szociális szakembereknek köszönhetően. Minden adományforint mellé az önkormányzat is további egy forintot tett hozzá. Június közepéig 3,5 millió forint gyűlt össze. Az önkormányzat 11 önkormányzati bérlakást ajánlott fel ingyenes használatra felújítva, bútorozva egészségügyi szakemberek részére a kerületben, akik a járvány megféke-

zéséért dolgoztak. Átfogó csomaggal segítette az önkormányzat a nehéz helyzetbe került helyieket: bérpótló támogatást igényelhettek munkaviszonyuk megszűnésekor, gondozási támogatást kieső kórházi gondozás esetén, és albérleti-díj támogatást jövedelem-kiesés esetén.

Az önkormányzat 100 millió forintot különített el a költségvetésből – a részvételi költségvetésből átcsoportosítva – a járványügyi helyzet megoldására. A teljes összeg nem került felhasználásra, a második hullám esetleges lehetőségét tekintve még nem összegezte az önkormányzat, de a forrásigényeket minimálisra csökkentették, hiszen önkéntesek és külön költséget nem igénylő módszerek, pl. társasházak bevonásával érték el a hatást.

Az önkormányzat egyetlen munkatársát sem kényszerült elbocsátani az intézményeiből (polgármesteri hivatal, kulturális és sportlétesítmények, művelődési házak, óvodák, bölcsődék, gondozási központok egyéb intézmények). Sőt, sikerült megőrizni a kerületi bérpótlékot is az arra jogosultak körében, amelyet külön juttatásként kapnak például a II. kerületi szociális ágazatban, valamint a bölcsődékben és az óvodákban dolgozók.

Budapest IV. kerület:
Állatmentő Liga Újpesten, különös tekintettel a veszélyhelyzet ideje alatt
 Újpest önkormányzata 96 ezer lakossal fontosnak tarja az új és innovatív módszerek, valamint a környezettudatosság beépítését a kerület mindennapi tevékenységében. Az Állatmentő Liga, az újpesti önkormányzat és a rendőrség közösen hozták létre a 2013. évben az Állatvédelmi Őrszolgálatot és mai napig aktívan működik, ahol rendőr is teljesít szolgálatot az állatmentők mellett. Az

Állatvédelmi Őrszolgálat folyamatosan teljesít szolgálatot és a közterületen tartózkodik. Segít a rossztartásos bejelentések esetén, közös helyszíni szemléken vesz részt, valamint segíti a rendőrség munkáját az állatkínzás bűncselekmények elkövetése esetén, továbbá állatmentést, ingyenes állatorvosi szállítást végez, és ellenőrzi a kutyafuttatók területét, az ottani szabályok betartását.

A járvány idején az Állatmentő Liga a telepét átalakította és a biztonságos mentéshez mindent beszerettek, még egy fertőtlenítő kaput is felállítottak. Az idős korosztály és a kórházba került emberek háziállatainak a mindennapos szükségleteit önkénteseik látták el: sétáltatták az ebeket érintésmentes formában, etették, itatták, gondoskodtak bármi beszerzésről az állatok részére; azok egészségügyi ellátását is elvégeztették. Minden ellátást ingyenesen biztosítottak az állattartók részére.

Külön tájékoztató matricákat gyártottak, hogy a hatóságoknak legyen információjuk, ha egy ingatlanba be kell menniük a koronavírus-járvány miatt, hogy milyen állatok és milyen számban találhatóak a helyszínen; ezzel is segítve a munkájukat. 1020 hívást fogadtak a járvány alatt. A lakosságot

helyi újságban, helyi és kereskedelmi tv-én, szóróanyagokon és internetes médián keresztül tájékoztatták. Pénzügyi forrásaik a felajánlott adók 1%-ából és az önkormányzattal kötött éves támogatási szerződés összegéből (6 millió Ft) tevődik össze. 17 fő önkéntessel, 5 tehérgépkocsival és egy elektromos személygépjárművel, 2 számítógéppel, 2 nyomtatóval, 2 telefonszámmal (egyik ingyenes bejelentő vonal) végzik a munkájukat.

Minden településen vannak állatvédelmi szervezetek. A helyi önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodásokkal és támogatásokkal bárhol megvalósítható lenne egy olyan szervezet, amely az állatok védelmét és a természet védelmét tűzte ki céljául. Az Újpesten megvalósított állatvédelmi együttműködés sok másik településen is megvalósítható jó gyakorlat lehetne. Ehhez szakmai és gyakorlati tapasztalataikat is szívesen megosztják az érdeklődőkkel.

Budapest VIII. kerület: Közösségi segítőrendszer szervezése a pandémiás időszakban

Józsefváros 71 ezer fős lakossága összetett: a számos szegregátum mellett egyre több a magas társadalmi státuszú lakos. A fővároson belül itt az egyik legmagasabb az önkormányzati lakások aránya. A népesség nagy részének iskolázottsága és egészségi állapota rendkívül kedvezőtlen, a munkanélküliség magas. A szociális ellátórendszer fejlett, ugyanakkor a segélyre szoruló népesség és a hátrányos helyzetű tanulók aránya magas. A kerület felülreprezentált a fővárosi hajléktalan-ellátás intézményrendszerében. A kerület lakosságának 16%-a 65 éves vagy annál idősebb.

A józsefvárosi önkormányzat egyszerre épített a szociális intézményrendszerben dolgozók

tapasztalatára és az önkormányzathoz újonnan csatlakozott, a civil és közösségi munkában jártas munkatársak tudására a járvány-helyzetben. A közösségi segítőrendszer felépítésében az alpolgármester irányítása mellett részt vettek a polgármesteri kabinet tagjai, a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ (JSZSZGYK), valamint a Közösségi Részvételi Iroda munkatársai is, akik hetente egyeztettek tapasztalataikat, valamint értékelték és folyamatosan javították a rendszer működését.

Az önkormányzat többek között a következő kodifikált intézkedéseket hozta a gazdasági válsághelyzetre válaszul, amelyek a segítőrendszer kontextusát és erőforrását biztosították: (1) rendkívüli települési támogatás a járványhelyzet miatt nehéz anyagi helyzetbe került embereknek; (2) lakbér- és törlesztőrészlet-haladék önkormányzati lakások bérlőinek és vásárlóinak; (3) bérleti díj-haladék önkormányzati helyiségek bérlőinek; (4) népkonyhai étkezés emelt adagszámmal; (5) krízislakások kialakítása; (6) mobil toalettak kihelyezése a kerület utcáin (7) szolidaritás alap kialakítása.

A segítőrendszer elemei voltak:

– *Ingyenesen hívható önkormányzati zöld szám* minden nap 8 és 20 óra között. A zöld szám adta a segítőrendszer alapját, amely egyablakos bemenetet biztosított minden józsefvárosinak. A zöld számot kb. 20 fő működtette, kezdetben az önkormányzat más területekről érkező munkatársai, majd önkéntesek. Az ügyeltesek részt vettek az Iroda által szervezett online képzésben, munkájukat pedig egy folyamatosan frissülő útmutató segítette. Kéthetente volt ún. online „Zöld tea-ház”, amely informális teret biztosított a segítőrendszer résztvevőinek a tapasztalatcserére. Közel 3000 ügyet intéztek el, melyek túlnyomó többsége a kerületi járványügyi támogatással és a meleg vagy tartós étkezés biztosításával volt kapcsolatos, de sokan érdeklődtek a hivatali ügyintézés és a kijárási korlátozások iránt vagy kértek gyakorlati segítséget. A hívások kb. 20%-a érkezett segítségre szoruló idősebb emberektől.

Összesen kb. 3000 élelmiszer-, illetve tisztasági csomagot osztottak ki a járvány alatt az idősebb klubokon, az idősellátáson, a családsegítőn, a családok átmeneti otthonán, a LÉLEK-programon, a

kerületi óvodákon és iskolákon keresztül. A csomagok egy részét az önkormányzat finanszírozta, egy másik része adományként érkezett. Kb. 400 adag meleg ételt adtak ki naponta a meglévő népkonyhai ellátáson túl. Számos új ügyfél is bekeült a szociális ellátórendszerbe, akikkel azóta is együtt dolgoznak. Akivel a klasszikus szociális munka megkezdődött, azok száma olyan 50-re becsülhető. A nappali ellátásokba kb. 25 főt vettek fel a zöld számról a járvány időszaka alatt új, tartós ügyfélként.

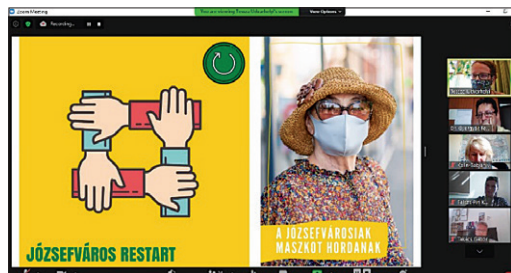

– A csatlakozó önkéntesekkel (több mint 80 fő) szerződést kötöttek és minden önkéntes névre szóló kitzűtöt kapott, hogy azonosítani tudja magát az ügyfelek felé. Az önkéntesek mentális támogatását 5 önkéntes pszichológus segítette. Az önkéntesekkel online konferenciák, Facebook és telefon segítségével tartották a kapcsolatot, de a kijárási korlátozások feloldása után közös pikniket is tartottak. Összesen kb. 2000 igénylés érkezett be különböző támogatásokra. Külön csoport alakult

a kerületi idős lakók kutyáinak sétáltatására is. 15 fő nyolc héten át folyamatosan plakátolt, 20-nál több alkalommal szállítottak adomány digitális eszközöket, pakoltak konzerveket, varrtak masz-

kot, szállítottak ebédet, kezeltek táblázatot és telefonos igényeket, nyújtottak információt, a rendkívüli teleülési támogatásért a hivatal elé érkezők számára is. A két hónap alatt körülbelül 150 ember kapott így, gyakran rendszeresen, önkéntesektől segítséget.

Kampányt indítottak a helyi vállalkozások és civil szervezetek támogatására, így kb. 30 vállalkozást az önkormányzat a honlapján kötötte össze a potenciális megrendelőkkel. A járvány alatt fontos szerepet kapott a „Józsefváros összefog” Facebook-csoport is, amelynek közel 1000 tagja tudott információkat megosztani a legbizonytalanabb időszakban.

A járványhelyzet alatt felmerülő plusz költségek fedezetének egy részére a költségvetés átcsoportosításával került sor, egy másik részéhez (pl. adományok, maszkok, tesztek, védőfelszerelések) a különleges helyzetre tekintettel létrehozott Szolidaritási alap szolgált forrásul.

Budapest XIII. kerület: „Segítsünk egymásnak, hogy közösen segíthessünk a rászorultaknak” üzletek, gyógyszertárak együttműködése az önkormányzattal

A XIII. kerületi önkormányzat huszonöt évvel ezelőtt, 1995-ben az alacsony jövedelmű emberek sorsának figyelemmel kísérése és segítése céljából budapesti szinten is új szociális koncepciót fogadott el, melynek megvalósításában jelentősen szerepet szánt a civil szervezeteknek, különösen az Angyalföldi Szociális Egyesületnek (ASZE). Tapasztalataik szerint az ASZE által működtetett bolthálózat beváltotta az önkormányzat és a lakosok igényeit. A szükségét szenvedők célzott,

biztonságos támogatási formája az utalványok alkalmazása. Az elmúlt évben az önkormányzat az utalvány formában biztosított célzott támogatások folyamatos szélesítése mellett a felhasználhatóság körének (új piaci szereplők bevonása) bővítését is feladatának tekintette: ezért együttműködési megállapodást kötöttek kerületi gyógyszer-tárakkal, papír-írószer üzletekkel. A Kormány által kihirdetett humánjárvány-veszélyhelyzet szükségessé, a bevált jó gyakorlat és együttműködési megállapodások edig lehetővé tették a támogatási rendszer tovább gondolását, fejlesztését. A fertőzésveszély mérséklése érdekében az online ügyintézés biztosítása mellett sikerült megoldaniuk, hogy a támogatásra szorultak részére biztosított utalványok közvetlenül az érintett – a

támogatásra szorult által választott – üzlethez, gyógyszer-tárhoz kerüljenek. A szociális bolthálózat fokozottan törekedett az olcsóbb élelmiszerek, termékek biztosítására, és a bolthálózat munkatársai az üzletet felkeresni nem tudókhöz is eljuttatták a telefonon, interneten megrendelt árut. Ezzel egyúttal segítették az üzletek folyamatos működését, hozzájárultak az ott dolgozó munkahelyének megtartásához, a járvány okozta károk enyhítéséhez.

Összesen – a pályázat benyújtásáig, a veszélyhelyzet miatt nehézhelyzetbe kerülő személyek – 593 fő részére állapítottak meg utalvány formájában támogatást. Utalvány formájában kiállított támogatások: élelmiszer vásárlására 1476 utalvány 8,6 millió Ft értékben; gyógyszer, gyógyászati segédeszköz beszerzésére 459 utalvány 9,7 millió Ft értékben, egyéb célra 91 utalvány 650 ezer Ft értékben került kiállításra, felhasználásra. 31 vállalkozás vesz részt a programban.

Budapest XV. kerület: Újszerű, digitális segítségnyújtó platform a COVID-19 járvány ideje alatt

A XV. kerület a főváros 7. legnagyobb kerülete 78 ezer lakosával. A lakosainak mintegy 25%-a 60 év feletti lakos, akiknek sokfajta segítséget nyújtottak a járvány kitörése után a bevásárláson, étel és gyógyszer beszerzésén túl a bevásárlásban és egyéb más problémáknál is.

Az önkormányzat ezen az új, modern úton indult el, amikor olyan, hármas egységre alapozott segítségnyújtási platformot indított el, amelyhez tartozik egy honlap – <https://segitunk.bpxv.hu/> –, egy e-mail cím: segitseg@bpxv.hu, és egy ingyenesen hívható zöldszám is: +36-80-203-804.

Tervezés, fejlesztés, tájékoztatás és segítségnyújtás voltak a legfőbb tevékenységek. A tervezés közösen zajlott, majd a fejlesztő vette át a szerepet ezen

a területen. A fejlesztés egyértelműen a fejlesztő feladata volt, míg a segítségnyújtást a polgármesteri hivatal népjóléti és intézményfenntartási főosztálya szervezte meg a kerület szociális intézményével közösen. A lakosság és érintettek tájékoztatása a polgármesteri kabinet feladatkörébe tartozott.

Az eredmény alapvetően egy olyan eszközrendszer, amely a nap 24 órájában alkalmas arra, hogy minden rászoruló ingyenesen és gyorsan megtegye bejelentését, amely alapján a segítségnyújtás megszervezhető. Ennek pedig az eredménye nem más, mint nagyjából heti 500 bevásárlás, valamint több tucatnyi, egyszerűsített módon benyújtott rendkívüli támogatási igénylés.

Saját, önkormányzati forrásból 10 millió forint + áfa forrásból valósult meg a fejlesztés. Az összes forrásigény megbecsülhetetlen, hiszen a segítségnyújtásban több mint 200 fő vett részt.

Tervezik a gyakorlat folytatását, ugyanakkor azt olyan módon, hogy a szolgáltatások bővüljenek, és ne csak segítségnyújtásra, hanem vállalkozások szervezésére (digitális kerületi kártya), más típusú bejelentésekre is használni lehessen a létrejött felületeket.

A legnagyobb kihívást a rendkívül gyors döntések meghozatala jelentette. Több szakterület bevonására is szükség volt, melyet idő hiányában nem minden esetben tudtak teljes körűen megtenni. Az agilis tervezési és fejlesztési módszertanokat figyelembe véve a céljuk a jó gyakorlat mielőbbi használhatósága volt. Szakterületeik – pontosan a járvány okán megnövekedett egyéb önkormányzati feladatok ellátásából fakadóan később érkező – észrevételei alapján több körben javítottak. A cél, hogy a XV. kerületi polgárok gyorsabban, könnyebben, kevesebb adminisztráció és nagyobb transzparencia mellett intézhessék a legtöbb önkormányzati ügyüket, az önkormányzat számára pedig csökkentsék az ezek ellátásával járó munkaterhet. A jógyakorlat során ezt a törekvést többen is magukévá tették az önkormányzaton belül, úgy érzik, hogy az

„új”-jal kapcsolatos általános emberi ellenérzés csökkent. Egy jó példa csodákra képes! – vélik a program vezetői.

Szada: A Fény Világnapja Szadán – önkormányzat és civilek együtt a közösségért nehéz helyzetekben is

Szada nagyközség több mint 5.000 lakosának nagy részét mára már az újonnan betelepült családok alkotják, akik többnyire lakó- és munkahelyük között ingáznak, így nincs is sok alkalmuk a kapcsolatteremtésre. A település kis létszámú hivattal működik, amellyel a kötelezően ellátandó feladatok megoldása megoldásul.

Tenni akaró, aktív és kreatív lakosokra tudnak támaszkodni, és az is fontos cél számukra, hogy közösen tegyenek azért, hogy jó legyen ott élni. Felismerték ugyanakkor, hogy abban, hogy az ötletek megvalósuljanak, kulcsfontosságú, hogy minden elképzelésnek legyen felelős gazdája, aki döntésekkel, a megvalósító csapat koordinálásával egészen a célig eljuttatja az álmokat. Ehhez adták a módszertant, meghozták a szükséges döntéseket, biztosították a támogatást. Mindezek eredményeként egy ilyen megvalósult álmom volt 2020. május 16-án a Fény Világnapja megünneplése, amivel – Magyarországról egyedülként – felkerültek az esemény nemzetközi térképére is.

A probléma pontos definiálása, a megoldás keresése, a stratégia alkotása is a helyi, aktív lakosok bevonásával műhelymunka keretében történt meg, ahol kialakításra került egy struktúra, amellyel a kreatív ötletek eljuttathatók a megvalósításig. Ez egy általános struktúra, amiben bármilyen új innovációs ötlet kezelése beilleszthető.

Ennek a struktúrának – az ún. kisprojektek létrehozása, működtetése – keretében, annak alapelvei alapján történt meg egy kisprojekt elindítása, amely viszont már teljes egészében állampolgári körben, de az önkormányzat támogató hozzáállásával valósult meg. A közösen kialakított projekt működési szabályzat szerint a civil közösség tervezte és valósította meg a projektet, amelynek eredménye egy rendezvény volt 2020. május 16-án.

Egyértelműen a jó gyakorlat legnagyobb, példaként szolgáló eredménye a helyi lakosság rendkívül eredményes bevonása, amelyben kulcselem volt a közösségi média használata. Meghatározó elem volt, hogy érintetté kell tenni a célcsoportot, mert akkor tudjuk bevonni őket. Ezt szolgálta a mozaik képek készítésére való felhívás, gyer-

mekrajzpályázat, fények a világ körül fotófelhívás, játék a betűkkel nyereséjáték. Az online téréből kimozdulva pedig a lakosság hihetetlen mértékű bevonását hozta az, hogy festett kavicsokat helyeztek el kapualjakban, postaládákban, amit maga a lakosság terjesztett ki azzal, hogy egyre többen kapcsolódtak be a kavicsfestésekbe és helyezték el azokat ismerősöknél és ismeretleneknél meglepetést okozva. A lakosság már várta

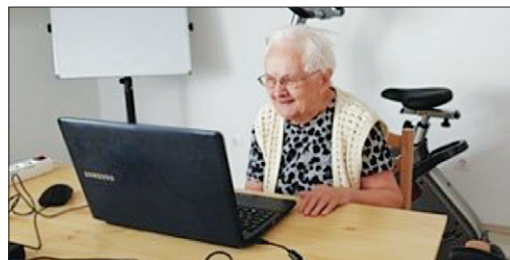
ezeket a szívecskés, betűket tartalmazó vagy szép mintákkal szemet gyönyörködtető köveket, ezáltal szinte egész Szada együtt hangolódott a 2020. május 16-ai Fény Világnapjának megünneplésére.

A Fény Világnapja esemény szadai és térségi szponzori fejjajánlásokból és 595 000 Ft költségke-rettel valósult meg. A pénzügyi forrást az önkormányzat biztosította, és a 13 fős önkéntes csapat részéről nagyon komoly emberi erőforrás befek-tetés tette lehetővé az eredmények elérését.

Az *Önkormányzati jó gyakorlatok az idősellátásban* témájában Alsómocsolád, Budapest XIII. Kerület, Kozármisleny, Méhkerék, Nyíregyháza és Szarvas önkormányzata került az esélyesek közé.

Alsómocsolád: Új utakon a minőségi időskorért

A járvány megváltoztatta Alsómocsolád időseinek és az Őszi Fény Idősek Otthona dolgozóinak életét, szigorú szabályok és keretek közé szorította mindennapjaikat a védelmük érdekében. Infekciókontroll szabályok mentén végzett szakmai munka, sokrétű prevenciós tevékenységek, az idősek és dolgozók között létrejövő nagymértékű összefogás, önkéntesség, kiemelt egyéni és csoportos mentális tevékenységek és programok, digitális (online) eszközök széleskörű használata jellemzi jó gyakorlatukat. A jó gyakorlatunk hatásaként a Covid-19 által előidézett bezártság – kijárási és látogatási tilalom – és a preventív megszorítások ellenére, amellet, hogy fizikai megbete-

gedés nem történt, az idősek kiegyensúlyozottak tudtak maradni, könnyebben alkalmazkodtak és pozitív életérzésekkel gazdagodva zárták ezt az időszakot.

A fizikai egészségvédelem mellett fontos volt a generációs és családi online kapcsolattartások támogatása és erősítése. Napi és heti rendszeres tornákra, sétákra és programokra került sor az intézmény parkjában, a tornatermének és meglévő eszközparkjának (fitneszeszközök, masszázseszközök, fényterápiás lámpák) használata, BEMER terápia alkalmazása. Online dietetikusi konzultáció, ahol az idősek is kifejezheték igényeiket és észrevételeiket. Rekreációs lehetőségeket szolgált a zeneterápia, a teadélutánok, filmes délutánok. A mentálhigiénés és foglalkoztatási tervük vál-

tozatlan maradt, igazodva a tematikához: hétfő – játékos nap, kedd – irodalmi nap, szerda – kreatív nap, csütörtök – emlékidéző és memóriafejlesztő nap, péntek – zenés és nótás nap. A demenciával élőkkel segítő beszélgetések fokozottabb érvényesítésére törekedtek, valamint kiemelt teret kapott az izolációba helyezett idősek mentális gondozása is. Közösségi programok: rendszeres kreatív és kézműves foglalkozások, vers- és mese-mondó verseny online formában, videók küldésével, közös sütések, virágültetések, az Intézmény ablakaiba szívek készítése. Fokozott teret kapott a heti szintű imaórák rendszeressége, amikkel töre-

kedtek az idősek lelki hitének megerősítésére, támogatására. Fontosabbá vált a közös ünnepek megtartása (online születésnapi köszöntésekkel a családtagok is bevonásra kerültek). Valamennyi dolgozó (intézményi takarítótól a felsőbb vezetésig) kivette a részét a mentális támogatásból és meghallgatásból. Szeretetlenül alkalmazása: minőségi idő időseikkel, apró ajándékok és figyelmességek, kedves gesztusok, elismerő szavak. Életkönyv készítése: emlékkönyv készítése időseikkel, ami révén élettörténetüket könyv formájában készítik el, megosztva bennük gondolataikat, érzéseiket családtagjaikkal. Életfa–lélek-madár fali festmény formájában, nosztalgia szoba kialakításának megkezdése. A dolgozókat rendszeresen apró figyelmességekkel látták el, közös csapatépítő feszültségoldó technikákat és online szupervíziót alkalmaztak.

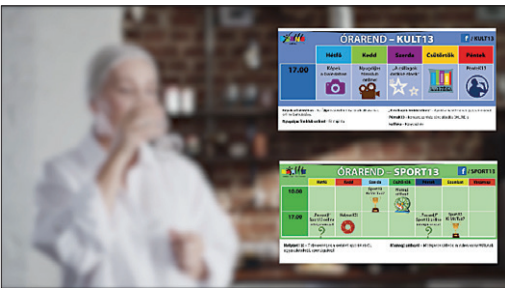
Budapest XIII. kerület: „Halló! Beszéljessünk!” – a segítségnyújtás nem csak pénz kérdése

Az önkormányzat a megjelölt veszélyeztetett korcsoport (65 év feletti), saját döntés alapján 60 év feletti biztonságának, mindennapi életének segítése érdekében a kézenfekvő intézkedések mellett, a segítségnyújtásnak egy nagyon fontos formájára – az elmagányosodás és ennek kiszámíthatatlan következményeinek megelőzésére szolgáló – rendszeres kapcsolattartás, elfoglaltság biztosítására helyezték a hangsúlyt. Felismerték, hogy nem elegendő az egyedül élő idősek ellátásáról – bevásárlás, meleg ebéd, gyógyszerkiváltás, banki, postai ügyintézés – gondoskodni a szellemi és fizikai aktivitás megőrzése részben attól függ, hogy mennyiben képesek egy ilyen rendkívüli helyzetben az időskori „magányosság” kialakulását megelőzni, káros hatásait elkerülni, mérsékelni, ellensúlyozni. Ezért a „Halló! Beszéljessünk!” projekt keretében olyan segélyvonalat, telefonos és elektronikus kapcsolattartási lehetőséget hoztak létre, mely a tájékoztatáson, információadáson, eseti segélynyújtáson túl lehetőséget biztosított szakemberek, pszichológusok segítségével mentálhigiénés, a magány érzését elfeledtető, segítő beszélgetésekre. A helyi médiában kortárs

segítői műsorokat, továbbá online kulturális mix csomagot állítottak össze. Különböző ágazatokhoz tartozó szakemberek együttműködésével egy teljes körű program került összeállításra, amelynek egyes elemei minden szépkorúhoz eljuthatott.

Elsőként a telefonos kapcsolattartást helyzeték előtérbe, telefonnal minden idős rendelkezett. Ezt követően felmérték az internethasználatot, az okos eszközök meglétét. Örömeikre szolgált, hogy az idősök közel 60%-a fenn van a világhálón. Telefonos kapcsolattartásra fordított idő: 2880 óra, a program keretében 4998 főt 8721 alkalommal értek el. Az online megjelenéseik nagyon sikeresek voltak, heti szinten átlagosan több mint 20 000 embert értek el tartalmaik. A kvíz játékokban 2079 fő vett részt. A megvalósításában összesen 36 szakember vett részt.

A programban közreműködő szakemberek az önkormányzati intézmények munkaszervezésének köszönhetően részben munkaidőben, részben önkéntes felajánlással szabadidejükben vettek részt. A programot a szociális munkások népszerűsítették. A telefonos kapcsolattartás lehetősége az önkormányzat és intézményeinek honlapján található tájékoztatók, illetve a helyi médiu-

mok figyelemfelhívó közreműködése segített. A tájékoztatókat, ismertetőket az önkormányzat munkatársai készítették, sokszorosításukra a polgármesteri hivatal nyomdájában került sor. A gyakorlat anyagi többlet kiadással nem járt, anyagiakban mérhető megtakarítást sem eredményezett, ám nagy népszerűségnek is sikeresen örvendett a lakosok körében.

Kozármisleny: Időseink védelmében a Kozármislenyi veszélyhelyzeti munkacsoport

Kozármisleny 6 ezer fős kisváros Baranya megyében. A polgármester haladéktalanul megalakította a Kozármislenyi Veszélyhelyzeti Munkacsoportot (KVM) a település idősebb korosztályának védelme érdekében. A KVM öt pontban fogalmazta meg intézkedéseit: az óvoda, bölcsőde, általános iskola és a gyermekétkeztetés tekintetében, a város fenntartásában együttműködő többségi tulajdonú gazdasági társaságok és kiemelten a 65 év feletti idősök ellátása vonatkozásában. A céljuk az idősök otthonmaradásának támogatása, ellátásuk megszervezése. A KVM önkormányzati dolgozókból, házi gondozókból, védőnői szolgálatból, polgárőr egyesület tagjából és számos elkötelezett önkéntesből tevődik össze. A szociális bizottság elnöke és a szociális bizottság tagja közösen dolgozták ki a pontos eljárásrendet. Bevezetésre került a házhoz szállítási szolgáltatás, amely a válsághelyzet megszüntetéséig tartott. Az igényeket elektronikusan és telefonon lehetett leadni. A szolgáltatások nemcsak a meleg étel biztosítására, hanem gyógyszerkiváltásra, alapvető élelmiszerek beszerzésére is kiterjedtek. Ezen felül minden egyéb igényt igyekeztek

Tesztelni, tesztelni, tesztelni!
Az első város hazánkban, ahol az önkormányzat megszervezte a lakossági szűrést, Kozármisleny!

rövid idő alatt a munkacsoport kielégíteni, szükség esetén mosógépet biztosít, hallókészülékét vásárol. Szolgáltatásairól szórólapokon, honlapon, Facebookon is részletekbe menően tájékoztatták a lakosságot.

Kozármisleny az első város volt hazánkban, ahol az önkormányzat megszervezte a lakossági szűrést 2.000 db rapid teszt vásárlásával, az önkormányzat részleges finanszírozásával. Az idős korosztály részére a higiéniai előírások és javaslatok betartásával biztosították a tesztelésen való részvételt, amellyel elejét kívánták venni az esetleges tömeges továbbfertőzésnek és intézkedni tudtak a pozitív mintát mutató azonnali elkülönítéséről.

A munkacsoport szorosan együttműködik a mezőöri szolgálattal, a Településfejlesztő Kft.-vel, a polgárőrséggel és szociális szervezetekkel, a lakosság hatékony, minden réteget elérő megsegítése céljából.

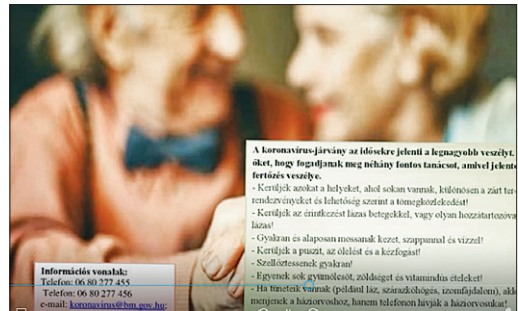

Becsült teljes költségvetési főösszeg nettó 16 899 137 Ft volt, amelyet az általános tartalék átcsoportosításából és a Vírusvédelmi Alap számlára befolyt lakossági támogatásból fedeztek. Érkezett anyagi támogatás is, amelyet szociálisan rászorulóknak gyors teszt szűrésére fordítottak. Ezen felül számos vállalkozó felajánlás, étkezési burgonya, hagyma, maszkok formájában. Az önkormányzati és kapcsolódó intézményi dolgozókon (42 fő) kívül 37 fő önkéntessel végezték tevékenységüket.

Méhkerék: Összefogással az időseinkért a koronavírus ellen

Méhkerék a román határtól néhány kilométerre található Békés megyében. A települést kedvezőt-

len demográfiai folyamatok jellemzik: elvándorlás, a lakosság elöregedése, a munkanélküliségi ráta emelkedése, így egyre nagyobb összeget kell szánunk szociális kiadásokra. Az állandó lakosok száma 2112 fő, melyből 26,75% 60 év feletti. A település legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat, a lakosság döntő többsége mezőgazdasági tevékenységet folytat.

A hiteles tájékoztatás érdekében három kisfilm készítették – magyar és román nyelven – egyházi vezetőkkel, háziorvossal. Bevezették a házhoz szállítást eldobható ételszállító dobozokkal, a megfelelő higiéniai szabályok betartása mellett, összehangolt együttműködéssel az óvoda és az önkormányzat dolgozóival. A házi segítségnyújtás tekintetében kiemelt figyelmet fordítottak a folyamatos higiénés oktatásra valamint a napi szintű fertőtlenítésre. Személyesen is kérték az időseket, hogy az önkormányzat által felajánlott segítséget vegyék igénybe. Minden 60 év feletti részére ingyenesen biztosították a napi bevásárlást, gyógyszerfelírás-kiváltást, a hivatalos ügyek intézését, mely jelentősen megemelte az ellátást igénylők körét. A házi segítségnyújtás feladatainak ilyen széles körű biztosításába bevonták az egyházakat, a polgárőrséget és az önkormányzati dolgozókat is. A fogyatékkal élő lakosok számára külön biztosították a térítésmentes segítő szolgáltatást.

Bevezették a „Könyvtár házhoz megy” szolgáltatást. Az interperszonális kapcsolatok fenntartása érdekében rendszeressé tették a telefonos kapcsolattartást is. 24 órás telefonügyeletet szerveztek, ahol bárki közvetlenül jelezhetette igényét. Minden ellátási forma tekintetében rendszeresen

tájékoztató anyagokat készítettek, melyet kollégáik személyesen jutattak el az ellátásban részesülőkhez. A jó gyakorlat kialakítását és végrehajtását az önkormányzat vezetése menedzselte, folyamatosan bevonva a monitorozásba a képviselő-testület tagjait és az intézmények vezetőit is. A legtöbb probléma a szükséges védőeszközök beszerzése kapcsán merült fel.

Nyíregyháza: A szociális ellátások szerepe, fontossága az idős ellátásban. A helyi méltányossági ápolási díj és a házi segítségnyújtás rendszerének együttműködése Nyíregyházán

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelye, dinamikusan fejlődő nagyváros. A térség gazdasági és kulturális motorja, lakosság száma 116 799 fő, a 60 éven felüliek aránya 24%.

Az önkormányzat a szociális alapszolgáltatások biztosítása mellett több olyan kezdeményezést indított, amely jó gyakorlatként szolgálhat más települések számára is. A pénzügyi ellátások között helyi méltányossági ápolási díjat biztosít elsősorban az idős hozzátartozójukat ápolók számára. Az önkormányzat számára nem kötelező biztosítani e támogatást, de célunk, hogy az idős, ellátásra szoruló személy minél tovább az otthonában maradhasson. A házi segítségnyújtás biztosított, de azok a családok, ahol vállalják az idős, tartósan ápolásra-gondozásra szoruló személy ellátását, ápolási díjat nyújt az önkormányzat az ápoló személy részére. A támogatás feltétele a házi segítségnyújtást biztosító önkor-

mányzati intézmény által szervezett 16 órás és 8 órás képzésen való részvétel. Ennek célja az ápolók (ápolási díjban részesülők) részére alapszerekek közvetítése. A hosszú, ápolással eltöltött évek nyilvánvalóan sok ápolási-gondozási, gyakorlati ismeretet adnak az ápoló számára. Ugyanakkor fontos az elméleti ismeretek rövid átadása, eszközök bemutatása, amelyeket használhatnak az ápolás során, ellátásokról kaphatnak információt és nem utolsósorban mentális segítséget nyújt. A sorstársakkal való találkozás, kimozdulás otthonról stb. pozitívan hat az ápolóra.

A pandémiás időszak is bebizonyította, hogy az idősök ellátása otthonukban rendkívül fontos. 2019-ben 278 fő részesült helyi méltányossági ápolási díjban. A helyi méltányossági ápolási díj fedezetéül 75 millió Ft szerepel az önkormányzat költségvetésében. A szakemberek munkaidőben látják el a képzésben vállalt feladatokat, plusz költséget nem jelent. Az Önkormányzat által biztosított méltányossági ápolási díj a szociális szolgáltatások rendszerét tehermentesíti, azáltal, hogy a családok felvállalják idős hozzá-

tartozók ápolását, amíg lehetséges. Az élettartam meghosszabbodásával a tartós ápolásra-gondozásra egyre nagyobb szükség van, külső segítséget önmaguktól a családok nem igazán kérnek.

Szarvas: „Továbbra sem egyedül” Szarvasi idősek adekvát gondozása pandémia idején

Szarvas a Hármas-Körös partjára épült közel 16 ezer lakosú település, Békés megye kapuja. Az önkormányzat kiemelten fontos feladatának tartja a segítségre szoruló idősekről való gondoskodást, ezért elsőrendű feladatának tekintette, hogy a kialakult vészhelyzetre azonnal megfelelő megoldásokkal reagáljon.

AZ IDŐSGONDOZÁS ÉPÍTŐKÖVEI

- **Önkormányzat:**
  - Szociális ellátórendszer nem kötelező szolgáltatásainak pénzügyi támogatása
  - Civil nyújtásai szervezett pénzügyi támogatása
  - Egészségmegőrzés területén prevenció és helyreállítás
  - Rászorult idősek pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokkal történő segítése
  - **Körös-szégi Kistérség Többelölő Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézménye**
  - A foglalkoztatott és/vagy külterületen élő idősek számára a Tartogatódnál Szolgálat működtetésével az esélyegyenlőség biztosítása
  - Támogató Szolgálat útján a foglalkoztatott személyek lakókörnyezetben történő ellátása
  - Nappali Ellátás keretében 5 db idősek klubjában a hiányzó családi gondoskodás pótlása fizikai, mentális, egészségügyi segítségnyújtás útján.
  - Házai segítségnyújtás
  - Szociális étkeztetés
  - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
  - Idősek otthona

Az elsődleges célon túl, amely a napi alapvető gyógyszerek, élelmiszerek hozzájuttatásának biztosítása volt, megjelent egy szintén legalább ennyire fontos másodlagos feladat is: a félelem, a magány, az izoláció oldása. Erre innovatív módon az iskolákhoz hasonlóan egy online kapcsolattartás kialakítása hozta meg az eredményt, online tornát, csoportos videó hívásokat, internetes közös főzéseket, felolvasó köröket, online szomszédfigyelő diskurzusokat szerveztek. Eszközvásárlást volt szükséges megvalósítani: 3 mobiltelefont és 1 laptopot kellett vásárolni, továbbá megnőtt a mobilinternet költsége. Összességében a program 250 ezer forint nagyságrendben igényelt eddig többletkiadást. Az ellátottakkal megismertették az online fizetés lehetőségét és segítették az online ügyintézésüket. Azoknál az ellátottaknál, ahol a tárgyi feltételek nem voltak adottak, ott a kollégák okos eszköz és internet kihelyezésével, ennek használatát betanítva tették ezt lehetővé. A valós és online látogatásoknak köszönhetően a depresszió, a magány, valamint az időskori demencia

PROBLÉMAMEGOLDÁS MEGVALÓSÍTÁSA

- Okos eszközök kihelyezésével,
- használatuk megtanításával
- csoportos beszélgetések,
- videochat létrehozása
- fenntarthatóság

kialakulása lassítható volt, hiszen kitágul a világ, az idős új technológiákat és lehetőségeket ismert meg, látóköre bővült, elmúlt a magány nyomasztó érzése és közösségi élményekhez jutott, még ha ez át is helyeződött a virtuális térbe. Az újszerű kihívásnak köszönhetően eredményesebben került összehangolásra az önkéntes és civil szervezeteknek, személyeknek az időseket segítő tevékenységei. Viszonzásul, szintén szervezett formában, az idősek klubjainak aktív és lelkes tagjai szájmaszk varrásba kezdtek az ellátottak, valamint a városlakók részére. Hálájuk jeleként 2500 maszkot készítettek önzetlenül.

A *Helyi közbiztonsági jó gyakorlatok* témájában Arló, Budapest XIII. Kerület és Kunsziget önkormányzata került az esélyesek közé.

Arló: „Tegyünk együtt a helyi közbiztonságért!”

Arló a leghátrányosabb helyzetű kistérségek egyikeben található, a lakosság előregedő, illetve növekszik a sajátos nevelési igényű gyermekek száma. Az általános iskolába járó gyermekek 100%-a a roma nemzetiséghez tartozik. A településen 2008 óta működik polgárőr egyesület, amelynek eredményeként a rendőrségi statisztikák néha javuló, néha stagnáló tendenciát mutatnak. Az egyesül-

let munkája és az önkormányzattal történő szoros együttműködés már több országos, és megyei elismerésben is részesült.

A veszélyhelyzet kihirdetésekor Arlón is el kellett rendelni helyi speciális szabályokat a kormányrendeletekben meghatározottak mellett is, illetve az azokban meghatározottakat is be kellett tartatni. Ez elsősorban nyilván a rendőrség feladata volt, de a folyamatos polgárőr jelenlét ehhez járult hozzá. Amikor a jogszabály lehetőséget biztosított szigorúbb szabályok elrendelésére, azonnal léptek a lakosság védelme érdekében, például az üdülőövezetben vezettek be hétvégenként sajátos szabályokat, melynek kihirdetését és betartatását is az egyesület végezte a legrövidebb határidőn

belül. Megsokszorozták a közterületi járőrszolgálatot, ez megnyilvánult gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárművel történő szolgálatellátásban is. Hónap eleji kifizetéseknel az egyesület tagjai a postások mellett láttak el szolgálatot, hogy a lakosok bizonyosan betartsák a szociális távolságtartás szabályait.

Budapest XIII. kerület: Nem hagyunk szó nélkül!

A XIII. kerületi önkormányzat közbiztonsági jó gyakorlata, hogy az utcai, lakótelep-, ifjúságvédelmi szociális munkások a helyi polgárőrszervezet tagjaival együttműködve, speciális munkacsoportot alkotva fontos szerepet játszhatnak a veszélyhelyzetben. A szakmai egyeztetések alapján a rendőrség és a közterület-felügyelet meghatározott tevékenységét kiegészítve az önkormányzat közbiztonsági referense és kijelölt vezető munkatársai

közösen a helyi polgárőrszervezet ifjú aktivistáival, az utcai szociális munkásokkal, lakótelepi szociális asszisztensekkel olyan feladatokat határoztak meg és hajtottak végre, amelyek az előírt szabályok betartását, a vírus terjedésének megakadályozását, a járványhelyzethez kapcsolódó nem kívánatos jelenségek megelőzését segítették elő. A gyalogos, rolleres és kerékpáros speciális szociális munkát időben és térben ütemező terv összeállítását a veszélyeztetett célcsoportok utcai tartózkodási szokásainak elemzése, a kiemelt közterületek, a fontos közintézmények számbavétele, optimális útvonaltervek kidolgozása előzte meg.

A létrehozott „Nem hagyjuk szó nélkül!” munkacsoport tagjai gyorsan reagáltak a változásokra. Feladataik voltak: a lakosság tájékoztatása, egy online felület létrehozása; az otthon maradás fontosságának hangsúlyozása; a szabályt megszegők figyelmeztetése; a közbiztonságra veszélyt jelentő események megjelenésekor a rendészeti szervek tájékoztatása; a korlátozási szabályok enyhítésével és megszüntetésével egyidejűleg a közterületek, parkok, játszóterek ismételt birtokbavételével összefüggő új szabályoknak való megfelelés; a gazdasági szereplők (üzletek, boltok, éttermek, éttermi teraszok), az általuk biztosított szolgáltatások biztonságos igénybevétele, az előírások betartásának segítése.

Kunsziget: Kunsziget biztonságáért a megváltozott helyzetben

Lakossági igényként, összefogás eredményeként 1998-ban megalakult a Kunsziget Község Polgárőrsége, amelyet segített az önkormányzat erkölcsi és anyagi támogatása és a falu lakossága. A képviselő-testület tagjai fontosnak tartották, hogy részt vegyenek az egyesület tevékenységében.

A két évtizedes együttműködés eredményeként a település és térség biztonsága folyamatosan nő. A veszélyhelyzet idején a polgárőrség és az önkormányzat alternatív megoldásokat keresett a munkahelyek megtartására; védőfelszereléseket, fertőtlenítőszeret biztosítottak. Az egészségügyi és kereskedelmi ellátórendszerek működését biztosították, felügyelték a vásárlási időzóna betartását, mérsékeltek a közterületen tartózkodást, segítettek az időseket és rászorulókat. Együttműködtek a generációk munkájuk során, megteremtették az újraindulás feltételeit, állandó jelenléteket biztosítottak, összegyűjtötték a problémákat, csoportokat hoztak létre a megoldásra (egészségügyi, üzleti, mentálhigiénés), közreműködtek a pozitív értékrend megőrzésé-

ben. A rendőrségi statisztikák bizonyítják, hogy a bűncselekmények száma alacsony és az elmúlt 5 évben a csökkenés folyamatos, és a lakosság is elégedettségét fejezi ki.

***

A második fordulót az Irányító Bizottság döntése zárja a továbbjutókról, figyelembe véve a szakértők véleményét is. 2020. november 25-én tartjuk a prezentációs döntőt és ünnepélyes díjátadást, amelyről az Önkormányzat folyóiratunk 2020. decemberi számában és a honlapunkon www.toosz.hu is beszámolunk. A program honlapján valamennyi eddigi jó gyakorlat továbbra is elérhető: www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu

Németh Csaba

parancsnok, Kunsziget Község Polgárőrsége

Egy szövetség működése és működtetése csapatmunka

Szerző, fotó: Kolin Péter, a TÖOSZ kommunikációs titkára

Harmincöt közigazgatásban eltöltött év után, 2016 szeptemberétől az önkormányzati érdekvédelemnek különösen hangsúlyos szerepe van az életében. Gyergyák Ferenc immár négy éve tölti be a több mint ezerhatszáz tagot számláló TÖOSZ főtitkári tisztségét. Hitvallása szerint TÖOSZ és tagönkormányzatainak sikere azon múlik, amit mindnyájan, egymással összefogva országosan, megyei és települési szinten beletesznek.

– 1981-ben állt a közigazgatás szolgálatába, tudatos választás volt?

– Igen. Villamosmérnök szülők gyermekeként komoly hatással volt rám apai nagyapámmal kis-korom óta pályaválasztásomig minden hétvégén folytatott több órás beszélgetéseink, amikor az életéről mesélt. Pályakezdésétől, a '20-es évektől betegségből adódó leszázalékolásáig, az '50-es évekig köztisztviselőként dolgozott. Sok minden olyant tanultam tőle, amit a mai napig a közigazgatási hitvallásom részét képezi.

– A tanácsrendszerben vb-titkár volt egy Heves megyei kistélepusen, Ostoroson, a rendszerváltást követően dolgozott – több területen betöltött munkakör mellett – osztályvezetőként Keszthelyen, és jegyző volt Rezipen. Hogyan emlékszik vissza az önkormányzati rendszerre történő átmenet időszakára?

– Több szóval lehet csak jellemezni: izgalmas, kihívásokkal teli, a tanácsrendszert felváltó önkormányzatiság működéséhez szükséges kreativitás és szellemi innováció, és esetenként az önkormányzati működést is megnehezítő bizalmatlanság a képviselő-testületek részéről a korábban a tanácsapparátusban dolgozókkal szemben, amely nem csak a politikailag elköteleződött munkatársak,

hanem gyakran a jó közigazgatási szakemberek nem mindig önkéntes pályaelhagyásával járt. Ezt az időszakot Keszthelyen éltem meg, ahol a fiatalon elhunyt Csengey Dénes forradalmi lelkülete dr. Szelestei Tamás polgármester humanizmusával és problémamegoldó empatikusságával találkozott. Itt az új hivatal kialakításában bizalmat és komoly szerepet kaptam polgármester úrtól, amikor megbízott a korábban három osztály feladat körébe tartozó egy osztály belső működésének kialakításával és vezetésével, amelyhez tartozott a város összes oktatási, egészségügyi, szociális intézménye és sportegyesülete. Izgalmas, szép feladat volt, amely megalapozta későbbi hivatali vezetői megbízásaimat is.

– Jegyzői időszaka alatt mi volt a legnagyobb szakmai kihívása?

– 1996 júliusában egy olyan település jegyzője lettem, amely egy fedezet nélküli beruházás miatt fizetése képtelenség határán tántorgott, költségvetése romokban, éves költségvetésénél nagyobb összegű számlatartozás terhével, polgármestere ellen a tisztsége megszüntetése iránti bírósági eljárás és büntetőeljárás volt. Az önkormányzat működésének újragondolásával és az intézményi struktúra átszervezésével az 1997-es évet

Dr. Gyergyák Ferenc, a TÖOSZ főtítkára

nullszaldóval kezdtük és elkezdhetett a község fejlődő pályára állni. Mai napig visszajárok ide és látom Rezi hogyan szépül, gyarapodik. Ebben nagy szerepe van az 1997-ben megválasztott új polgármesternek, Cserép Gábornak, aki a mai napig a település első embere.

– *A közigazgatásban mindig aktuális téma a polgármesterek és jegyzők munkakapcsolata. Van, ahol működik, jó az együttműködés, míg sok településen lehetetlen helyzetek állnak elő a rossz viszony miatt. Létezik recept a harmonikus együttműködésre?*

– Igen, bizalom a két tisztségviselő között és egymás tudásának, az önkormányzatban betöltött szerepének elismerése és tiszteletben tartása.

– *Közel két évtizedig dolgozott az Alkotmánybíróságnál 1998-tól 2016-ig. Míg jegyzőként igazgatásszervezői, jogalkalmazói szakmai jellegű feladatokat látott el, főtanácsadóként önkormányzati rendeletek alkotmányossági vizsgálatával foglalkozott. Ez teljesen más perspektívába helyezte a szakmai munkát. Hogyan élte meg az új feladatot?*

– Jogásként 37 évesen kapni egy ilyen lehetőséget, visszautasíthatatlan. És merőben más gon-

dolkodásmódot igénylő feladat, alkotmányossági oldalról kellett vizsgálni ügyeket, szemben a jegyzői munkával, amikor egy-egy élethelyzet szabályozásának megoldása volt a feladat a jog keretein belül, de valljuk be, nem mindig a középúton. Ebben nagy segítséget jelentett a 16 év községi és városi gyakorlati tapasztalat, hiszen olyan ismeretek birtokában is voltam, amellyel más szakmai utat bejárt kollégáim nem rendelkeztek. 16 évig Kiss László alkotmánybíró, utána félévig Stumpf István alkotmánybíró munkatársa lehettem, és együtt dolgozhattam még olyan alkotmányjogászokkal és közigazgatási jogászokkal, mint Ádám Antal, Kukorelli István, Holló András és Kilényi Géza, akiktől nagyon sokat tanultam.

– *Jelenleg is hódol közel húsz éve tartó szenvedélyének, a tanításnak. Mesteroktató a Nemzeti Községi Szolgálati Egyetemen, ahol a helyi önkormányzatok rejtelseibe avatja be a hallgatókat. Mi inspirálja leginkább az oktatásban a tudásátadás mellett?*

– Az oktatás mindig kettős dolog: adunk és kapunk. Igyekszem mindazt az elméleti és gyakorlati tudást átadni a hallgatónak, amit negyven év alatt a közigazgatásról elsajátítottam. De hallgatóim is inspirálnak és folyamatos tanulásra, valamint együtt gondolkodásra készítenek felvételeikkel, kérdéseikkel, olykor közigazgatási dogmákat megkérdőjelezve, hogy miért is van ez úgy, lehetne-e másképpen. És nagyon jó, amikor az újra nyitott, kreatív fiatalokkal dolgozik együtt az ember, nem engednek lazsálni, rutinból tanítani. Minden előadás és szeminárium más és más.

– *2016-ban megpályázta és elnyerte a TÖOSZ főtítkári tisztségét. Intenzív munkával kezdődött pályafutása a szövetségnél. Rögtön bekapcsolódott az önkormányzati érdekvédelmi munkába. Az önkormányzati ASP rendszer bevezetésével kapcsolatos egyeztetések, a köztisztviselői bértábla módosítására vonatkozó javaslat kidolgozása, ágazati támogatások, ellátórendszerek üzemeltetése és iskolák átadásának a feladatköre, ezek mind napirenden lévő témák voltak, ezen kívül a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program, polgármesteri fórumok koordinálása, az Önkormányzat folyóirat főszerkesztői feladatai mind-mind teendőként jelentkeztek – nem*

kevés feladat kezdésnek. Mit volt az eddigi legnagyobb szakmai kihívása és sikere?

– A TÖOSZ érdekvédelmi munkája mellett a képzéseink, szakmai tevékenységünk továbbfejlesztése, a működés pénzügyi alapjainak stabilizálása, 2018 nyarán 160 fős polgármesteri, szakértői teammel a Magyar Falu Program javaslatcsomagunk kidolgozása és a Kormány részére történő átadása, amelynek jelentős része beépült a 2018 őszén meghirdetett kormányzati programba. Emberi oldalról, hogy a polgármestereink és közvetlen titkársági munkatársaim – úgy érzem – szakmailag és emberileg is elfogadtak. Egyedül ez nem megy, egy szövetség működése és működtetése csapatmunka. Számomra a legnagyobb kihívás mindig az előttünk álló megoldandó feladat. Örülök a mögöttem lévőknek, de alapvetően előre tekintek.

– Harminc év telt el az első szabad önkormányzati választások óta, hogyan látja az önkormányzati érdekvédelem helyzetét?

– Nem rózsásan. A politika egyre kevésbé nyitott az érdekvédelem felé. Csak úgy tudunk – és lehet – eredményeket – és néha csak kisgyőzelmeket – elérni, ha tagságunk véleményét kikérve szakmailag és jogilag megalapozott érvekkel és javaslatokkal alátámasztva fogalmazunk meg kritikai észrevételeket, akkor is, ha az a politika pillanatnyi érdekével ellentétes. De ez a feladatunk. És a hullámvölgyek után mindig jön egy felszálló ág. Hiszek az önkormányzatiságban és annak szükségességében.

– A Magyar Falu Program 2018-as meghirdetését követően a TÖOSZ 160 fős szakértői munkacsoportot hozott létre és javaslatokat dolgozott ki, és adott át a Kormánynak. A javaslatcsomag számos eleme beépült a vonatkozó jogszabályba, ami egyértelműen sikerként könyvelhető el. Hogyan folytatták a munkát?

– Ez év januárjában el kezdtünk dolgozni a kisvárosi programjavaslatunkon, amelyet megakasztott a koronavírus járvány miatti veszély-

Dr. Gyergyák Ferenc

Igazgatásszervező, jogász, szabályozási (kodifikációs) szakjogász, címzetes egyetemi docens. 1981-1998 között községi és városi tanácsoknál, illetve önkormányzatoknál előadóként, vb-titkárként, osztályvezetőként és jegyzőként, 1998 áprilisától 2016 szeptemberéig az Alkotmánybíróság Hivatala tanácsadója, majd főtanácsadója. 2003-tól egyetemi oktató (2003-tól Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2008-2015 Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, 2015-től Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar, illetve Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar). Rendszeresen publikál, számos cikk, könyv szerzője, társszerzője, szerkesztője. Az Új Magyar Közigazgatás szakmai-tudományos folyóirat és a TÖOSZ Önkormányzat folyóiratának főszerkesztője. 2003-tól 2016-ig a Köztisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége (KÖZSZÖV) főtitkára, 2016. szeptember 1-jétől a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) főtitkára.

helyzet. Nyáron újakezdtük a közös munkát és ez év őszén szeretnénk az 5000-10 000 fős települések fejlesztésére az önkormányzataink felől érkező szakmai javaslatokat átadni a kormánynak. Nyár vége óta tudjuk, hogy a Kormány – a

korábbiaktól eltérően – nem kíván önálló kisvárosi programot elindítani, ezek a fejlesztések a TOP-on belülré kerülnek. De a javaslatainkat így is megtegyük, hogy a terepről érkező igények is meg tudjanak jelenni a pályázatokban.

– *Mit tart a magyar falvak és kisvárosok legnagyobb problémájának?*

– A működési és fejlesztési forráshiányt. És ez hozza magával a többi problémát, amelyre az önkormányzatoknak megoldást kell találniuk a megfelelő színvonalú közszolgáltatások biztosítása érdekében.

– *Több mint 1600 önkormányzat tagja a TÖOSZ-nak. Mit tud ígérni a tagjainak, mire számíthatnak a következő években?*

– Nehézségeket, amit egy-egy településen elért siker átmenetileg elfeledtet és erőt ad a továbbiakhoz. És ez nem ígélet, hanem realitás. A TÖOSZ részéről pedig azt, hogy a jövőben is minden lehetséges eszközünkkel azon leszünk, hogy érdekképviselettel, tudásmegosztással, jó gyakorlatok közvetítésével segítsük tagönkormányzatainkat. És ebben nem csak a TÖOSZ elnökségének és titkárságának, hanem a tagönkormányzatainknak is megvan a maga feladata. A TÖOSZ és önkormányzataink sikere azon múlik, amit mindnyájan, egymással összefogva országosan, megyei és települési szinten beleteszünk. A TÖOSZ azzal, hogy legnagyobb országos önkormányzati érdekszövetségként a helyi önkormányzatok több mint fele tagunk, a mindenkori kormányzat számára megkerülhetetlen tényező.

Balmazújváros hagyományörzésre és fejlesztésre törekszik

Szerző: Hajós Anna

Hajdú-Bihar megyében, a Hortobágy és a Hajdúság határán fekszik Balmazújváros. Közigazgatási területén két természetes élővíz, a Hortobágy folyó és a Kadarcs-Karácsonyok csatorna található, alig három kilométerre pedig ott az 1953-ban épített Keleti főcsatorna. A város nemzedékeken keresztül egyik hagyományos központja volt a parasztmozgalmaknak. Itt született Veres Péter író, Lengyel Menyhért drámaíró, Sarkadi Imre író, ahogy balmazújvárosi születésű volt a tragikusan korán elhunyt Soós Imre, aki Fábri Zoltán Körhinta című filmjében felejthetetlen alakítást nyújtott. A polgármestert, **Hegedűs Pétert** az egykori mezővárosról és napjainkról kérdeztük.

– *Mit jelent a Balmaz?*

– Érdekes, azt, hogy „nem létező”. A településen mintegy 18 ezren élünk. A lakosság egy része bejár dolgozni a közeli Debrecenbe. Viszont, mivel mezőváros vagyunk, sokan dolgoznak a mezőgazdaságban. Vannak nagy területen természetű magángazdák, köztük olyan is, aki biogazdálkodást folytat. Sokan, mivel itt vagyunk a Hortobágnál, állattartással foglalkoznak. Itt a városban már nem jellemző a kisállattartás. És sok a mezőgazdasági idénymunkás.

– *Ipari park működik?*

– Létesítés alatt áll.

– *Közmunkásaik, ha vannak, mivel foglalkoznak?*

– Mintegy 170 főt foglalkoztatunk. Összességében többen vannak azokkal, akik intézményekben, a többiek a mezőgazdaságban, illegális hul-

Hegedűs Péter polgármester

ladék felszámolásban, valamint szociális programokban dolgoznak.

– *Élővizeiket hogyan tudják hasznosítani?*

– A mesterséges Keleti-főcsatorna csatornát öntözésre használjuk mi is. Itt található a város alatti részen Magyarország legnagyobb halastó rendszere. A Hortobágyi Nemzeti Parkhoz kapcsolódóan alakult a Hortobágyi Természetvédelmi Egyesületünk, amely létrehozott egy turiszt látványosságnak számító vizes élővilágot egy hektáron. Mivel lapályos területen fekszik a városunk, most éppen egész éjszaka a belvízzel kínlódtunk.

És vannak szikes vizeink, amelyek nem száradnak ki, vagy feltöltődnek nyáron.

– És a *termálvíz*?

– Van termálfürdők, a vize már gyógyvízzé minősített. Mozgásszervi betegségek kezelésére kitűnő. Épült ide egy gyógyászati részleg, és Magyarország egyik legnagyobb, 100 személyes szaunáját is kialakították. A közeli szállodát folyosó köti össze a fürdővel.

– A *falusi turizmus szerepet kap a város életében*?

– Most, hogy a Hortobágy, mint látványosság érdemtelenül kicsit háttérbe szorult, nem könnyű a helyzet. A „Hortobágy trend”-et nekünk kell újjalakítani. El kell fogadtatni, hogy kicsit kevesebb tömeg, elszeparálódva egymástól a pusz-

2023-ra fogadóképesek leszünk a BMV, vagy akár Debrecen mostani fejlődése által idevonzott emberek elhelyezésére. A cél, hogy a város lehetőséget kaphasson a komoly ipari fejlődésre is.

– *Pályázatokat indítanak?*

– Reméljük, hogy a 2021-2027-es időszakban tudunk indítani, és várunk is erre.

– *A koronavírus milyen hatással volt Balmazújvárosra?*

– Gyakorlatilag egyetlen fertőzöttünk sem volt. Végig mindenki szigorúan betartott minden előírást, és ha újra kezdődik, újra így teszünk. Önerőből biztosítunk ellátást azoknak, akik a járvány miatt veszítették el az állásukat. Nem sokat tudunk adni, de adunk.

A balmazújvárosi Városháza

tában: lehetőség. A gond, hogy a nemzeti park mindent véd.

– *Milyen fejlesztési terveik vannak?*

– Dolgozunk egy ütemen, több milliárd forint értékben. Az elmúlt tizenöt évben egyetlen üzem sem létesült Balmazújvárosban. Befektetőjelöltekkel, érdeklődőkkel, jelentkezőkkel tárgyaltam ma is. Közel kétszáz hektáros területet tudunk az ipar részére biztosítani. Készülünk lakásépítésre, az ipari területek infrastrukturális fejlesztésére.

– *Mi lesz a rendezvényekkel?*

– Sajnos a hagyományos és népszerű rendezvényeink nagy része elmarad.¹ A városnap rendezvényünkön több ezren szoktak részt venni, szabadtéri koncertek azonban nem lesznek, a kormány által előírt ötszáz fő alatti korlátozás ezt nem teszi lehetővé. Több kisebb rendezvénysorozatot tartunk, kétnaposakat, amelyeken a remé-

¹ Az interjú 2020. július végén készült. (A főszerk.)

A Semsey kastély, amely most múzeum

nyeink szerint meg tudjuk oldani az ötszáz fős korlátozást. Tartunk Tunning napokat. Lesznek városnapok az augusztus 20. hétvégén, szeptemberre motoros találkozót tervezünk, ha a vírus „nem szól közbe”, illetve, ha a nemzetközi pályázatot elnyerjük, mert már nyolcadik alkalommal kerül sor itt erre a rendezvényre. Vannak lovas hagyományaink itt a Hortobágy mellett, és örökös pásztortalálkozót tartunk évente, amire talán idén is sor kerül.

– *Hogyan lesz valaki örökös pásztor?*

– Az örökös pásztorok szavazatai alapján. A számuk állandó, csak ha valaki meghal, kerül be új tag. Az érdekesség, hogy köztük található egy karcagi pásztorasszony is.

– *Van jellegzetes helyi népművészet?*

– Van. A Balmazportékanak közel kétszáz helyi népművész, népviseletgyártó, és a Mihalkó kalap készítője a tagja. A vásárokon kedvezményes árúsítási, bemutatkozási lehetőséget kapnak. Ez az embléma azzal jár, hogy mi is elismerjük a munkájukat.

– *A Mihalkó kalapnak mi az érdekessége?*

– A jellegzetessége, hogy nemezből készül. A család a hagyomány szerint készíti, folytatva

a néhány éve meghalt Mihalkó Zoltán kalaposmester munkáját.

– *Semsey Andor mineralógus, aki a Nemzeti Múzeum ásványtárát a világ egyik legnagyobb meteoritgyűjteményével gazdagította, kastélyt épített itt egykor. Most mire használják?*

– A szépen felújított épület múzeum lett. Helyi állandó kiállítás van és időszakonként festmények, szépművészeti alkotások láthatók itt.

– Úgy tudom, Veres Péter szülőháza emlékházként működik. Az író budapesti hagyatékát a család most a városnak adományozta. Mi lesz a sorsa ennek?

– Három hete érkezett meg a hagyaték. A múzeum most készíti elő, hogy állandó kiállítóhelyet kapjon minden.

– *Testvérvárosaik vannak?*

– Igen, egy lengyel, Lanszut, Érmelléken Érmihályfalva, az ukrán Técső – velük nehéz most a kapcsolattartás –, és a lett Urbene. Ők minden évben itt vannak a városi fesztiválokon.

– *Mióta tagjai a TÖSZ-nak?*

– Most léptünk be.

– *Miben tud a szövetség segíteni önöknek?*

– Azt gondolom, hogy az önkormányzatiság képviselésében. Független polgármesterként

nem is kívánok országos pártpolitikával foglalkozni, viszont önkormányzati politikával kénytelen vagyok. Úgy látom, az önkormányzatokat el akarják fojtani és azt várom, hogy ez ellen a TÖÖSZ álljon ki, kapjunk vissza az adóinkat, kapjunk vissza több önrendelkezési jogot. Hagy érezzék jól magukat az itt lakók a településen! Ne vigye el az állam az adók 97 százalékát! Ahhoz, hogy a településeinken rend és jólét, jó közérzet legyen, vissza kell kapnunk az adóinkat. A központosítás, a tanácselnöki rendszerhez visszatérés szerintem káros.

****

A Szent István napi kenyér megtisztelő címet idén a balmazújvárosi Balmaz-Sütőde Kft. hajdúsági házikenyere nyerte. A sütőde családi vállalkozás; 30 éve szolgálja magas minőségű, kiváló alapanyagból készült péktermékeivel kilenc hajdúsági

településen az ott élőket. A kézműves kenyér épít a hagyományokra és egyúttal figyelembe veszi az új trendeket is.

Hársfaültetés és éjszakai futóverseny a falunapon

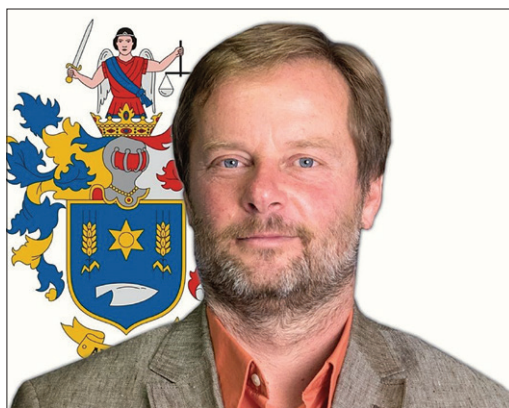
Szerző: Hajós Anna

Alattyan a Zagyva folyó bal partján, Jász-Nagykun-Szolnok megye északnyugati részén, a Jászság területén fekszik. Honfoglalás kori a település, de már a bronzkorban is éltek itt emberek. A megye egyik legnagyobb avar kori temetőjét tárták fel a régészek. 706 sírt találtak, ez is bizonyítja, hogy a terület már ekkor kedvelt letelepedési hely volt. Ezekkel az ásatásokkal egy időben egyik helyen hat, a másikon hét magyar sírt is kiástak; ennek emlékét a „*Hathalom*” és a „*Héthalom*” dülönév őrzi. A község a Kürt-Gyarmat törzs egyik nemzetségfőjének a nevét viseli, amelynek a jelentése hős sólyom. A településtörténeti honlapon jelzik, hogy a lakosság számának alakulását a török hódoltság ideje óta, mintegy 1550-től pontosan nyomon lehet követni. Egykori tulajdonosai kisnemesi családok voltak, majd a premontrei renddé lett. Az itt élők földművelésből és állattenyésztésből éltek, kihasználva a vidék remek természeti adottságait. Alattyan közigazgatásilag egy ideig Heves, majd Pest, végül 1876-tól Jász-Nagykun-Szolnok vármegye része. Napjainkban kihasználják remek természeti adottságaikat, és új lehetőségeket keresnek. Erről kérdeztem **Huszár Arnold** polgármestert, aki első ciklusát tölti a településen.

– Heves megyei születésű agrármérnök vagyok. Mintegy 15 évet a közigazgatásban dolgoztam, 12 éve élek a településen.

– *Milyen munkalehetőségek várják az itt élőket?*

– A lakosaink száma 2100 körüli. Sokan dolgoznak az építőiparban kisebb vállalkozásoknál; a

Huszár Arnold polgármester

vállalkozók főleg Pestre járnak dolgozni és viszik az embereket. A közeli Jászberény is sokuknak ad munkát. Itt nálunk mintegy 100 főt foglalkoztat a speciális összeszerelő feladatot végző japán SEI Interconnect Products Kft. Az itteni föld nagyon jó minőségű, nyolc-tíz családi vállalkozás foglalkozik mezőgazdasággal. Van egy jászberényi nagyobb vállalkozás, amelyiknek elég sok földterülete van és egy szarvasmarha telepe is. Főleg teheneket tartanak.

– *A japánok ipari parkban dolgoznak?*

– Még nem beszélhetünk ipari parkról, mert egyetlen ilyen cégünk van, de az a célunk, hogy minél több vállalkozást hozzunk ide. Ennek az első lépése az volt, hogy az önkormányzati tussal hoztunk egy határozatot, amely szerint az ide települő cégek 0,5 százalékos iparüzési adó kedvezményt kapnak. Egyelőre nincs ahhoz elég

Alattyán község látképe (fotó: Józsa Tamás)

pénze az önkormányzatnak, hogy kialakítsunk egy ipari parkot, de szeretnénk.

– *Van-e munkanélküliség?*

– Nem jelentős. A közmunka programban 25főt vállaltunk, és ha nem jött volna a vírushelyzet, nehezen tudtuk volna feltölteni a helyeket. Jelenleg nincs is több jelentkező. Úgy tudjuk, aki akar, tud dolgozni.

– *Mit tudnak csinálni?*

– A közmunka programon belül van egy terület, amely a mezőgazdasággal foglalkozik, abból kiindulva, hogy én állattenyésztés szakon végeztem. Sertés anyadisznóink vannak, a szaporulatot meg hizlaljuk. Még sikeresebb a brojlercsirke tenyésztésünk, vállaltuk, hogy kétszer 400 darabot fogunk ebben az évben a közmunkában felnevelni. Az első turnus meghozta a lendületet, most a másodiknál tartunk, és már ezret vállaltunk. A következőt is megrendeltük, a jövő héten jön az újabb ezer kiscsirke. Elfogadható áron meghirdettük a felnevelteket, és helyben, valamint a környező településekről érkezettek között értékesítettük. Úgy végeztük ezt a munkát, hogy a vevők ne a nagyüzemi terméket kapják, hanem kukoricán befejezve a hizlalást, szép sárgákat. Egyébként is olyan hibridet választottam, amelyik sárga pigmentációjú. Ebből kifolyó-

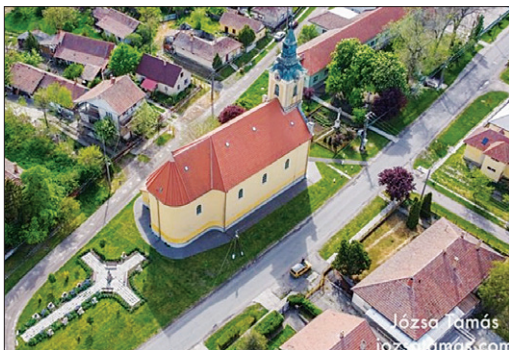
lag gusztusosabb és keresett a piacon. Járdalapot is gyártunk, és több utcában felújítjuk a járdákat. Egy önkormányzat által alapított TŰZÉP is kivitelezés alatt áll.

– *Milyen terveik, pályázataik vannak?*

– Nem is tudom megmondani hirtelen, hány projektünk van. A szegregációs pályázatunk során bérlakásokat építünk, illetve többféle programot szervezünk a hátrányos helyzetűeknek, köztük oktatást is. Van egy minibölcsöde programunk, azután ott az ökoturisztikai pályázat, amely lassan a befejezéséhez közeledik. 2-3 hektáros területen folyik a munka, az itteni parkosítás összekapcsolódik egy másik megnyert pályázatunkkal, a csapadékvíz elvezetéssel. A befolyó víz adja majd itt a csónakázási felületet. Lesz játszótér, kondipark, kilátó, nyársaló. A faluprogram pályázon belül megnyertünk egy hárommilliósi összeget, amelyből orvosi eszközöket, egészségügyi felszereléseket vásárolunk. Még további pályázataink is vannak folyamatban. Köztük olyan kisebb is, mint harminc hársfa, amelyet el akarunk ültetni a helyi méhészek örömeire. Közben testvértelepülést is keresünk.

– *Milyen civilszervezeteik vannak?*

– Az a baj, hogy az előző ciklusban nem nagyon foglalkoztak a civilszervezetekkel, így eléggé szű-

Az alattyáni templom (fotó: Józsa Tamás)

kös a számuk. Van polgárőrségünk, azután az érdekes nevű Zsíros egyesület. Az utóbbi szervezi a két-háromnapos Zsír on the Fest regionális rendezvényt, amelyen sport, zene és szórakozás várja az ide érkezőket. Ennek idején a vírus miatt a szórakozás része kimarad. Mintegy 30-36, fiatalokból álló csapat nevezett a Hős sólyom (vagyis Alattyán) nevű labdarúgó kupára. Működik honismereti kör, bár ez nem civil szervezet, az óvodát segítő, szülőkből alakult csoport viszont az. A nyugdíjas klubbot kértem, hogy alakuljanak civil szervezetté, mert sok olyan pályázati lehetőséget látok, amely segíthetné a működésüket.

– Tartanak más rendezvényt is?

– Szeptember végén a falunapot tartjuk, akkor kerül sor szombat éjszaka a sötétben egy „horror” futóversenyre, vasárnap pedig a búcsúra. Erre az időszakra próbáltuk csoportosítani a rendezvényeinket, bízva abban, hogy akkor már nem lesz gond a vírussal. A két fellépőt úgy választottuk, hogy egyik a fiataloknak, a másik az idősebbek-

nek szerezzen szórakozást, örömet. Több apró rendezvény lesz még a falunapon; a pályázaton nyert hársfákat is akkor fogjuk elültetni.

– Ilyenkor milyen jellegzetes ételleket fogyasztanak?

– Most tartunk egy sütemény mustrát, amelyre várjuk a helyi és a bárhonnan érkező lakosokat, akik a jázsági konyha édességeit és sós kedvenceit hozzák el ide, a receptekkel együtt. Az itteni népviselet a jász, ahogy a gombóclevés és a tejpite is a jász hagyományokhoz kapcsolódik.

– A turizmus mennyire van jelen a település életében?

– Minimálisan. Ami vonzó látványosság lehetne, az a Gecse Árpád, a jázság festőművészenek az 1886-ban épült emlékháza (aki itt született 1900-ban és itt temették el 1999-ben bekövetkezett halálakor a családi sírboltban), amellyel kapcsolatban most meghirdettem a pályázati lehetőséget, és ennek révén ünnepnapokon van tárlatvezetés. A hagyatékban olajfestmények, grafikák, szoborportrék, plakettek és oltárképek láthatók a művész használati tárgyaival és dokumentumokkal. Fontosnak érzem a turizmust. Az önkormányzatnak van egy régi, nádtetős épület a tulajdonában. Ezt szeretnék felújítani a közmunkásainkkal, de szakember segítségével. Jelenleg egyetlen, 12 fős szálláslehetőség működik Alattyánban, egy magánember tulajdonában. És az egész nyáron teltházas.

– Mióta tagja Alattyán a TÖOSZ-nak?

– Most léptünk be. Jó érzés tudni, hogyha valamilyen problémánk van, van hová fordulni segítségért, véleményért. Eddig még hál’ Isten nem volt rá szükség, de bármikor lehet.

A TÖOSZ 2020. évi kitüntetettjei

Szerző: Gyergyák Ferenc, a TÖOSZ főtitkára, Fotó: Kolin Péter (TÖOSZ)

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége 2020. szeptember 11-én megtartott tisztújító Küldöttgyűlésén kerül sor a TÖOSZ 2020. évi kitüntetésének ünnepélyes átadására.

A TÖOSZ Elnöksége a 2020. augusztus 24-ei ülésén döntött a 2020. július 31-ig beérkezett javaslatok alapján a Szövetség Kitüntetési Szabályzata szerinti kitüntetések adományozásáról.

Az Elnökség határozata alapján **Köllner Ferenc Emlékdíj** kitüntetésben részesült az önkormányzatok érdekében és a TÖOSZ munkáját több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó és 30 éves polgármesteri tevékenysége alapján

Aller Imre polgármester (Kóny Község Önkormányzata, Győr-Moson-Sopron megye).

Az Elnökség határozata alapján **TÖOSZ Emlékplakett** kitüntetésben részesült az önkormányzatok érdekében és a TÖOSZ munkáját több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó és 30 éves polgármesteri tevékenysége alapján **Bajusz Istvánné** polgármester, (Nagyhegyes Község Önkormányzata, Hajdú-Bihar megye).

Aller Imre polgármester

Bajusz Istvánné polgármester

Verbói Gábor József polgármester

Az Elnökség határozata alapján **TÖOSZ Emlékplakett** kitüntetésben részesült az önkormányzatok érdekében és a TÖOSZ munkáját több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó és 30 éves polgármesteri tevékenysége alapján **Szerna Csaba Géza** polgármester (Serényfalva Község Önkormányzata, Borsod-Abaúj-Zemplén megye). Szerna Csaba Géza a kitüntetést – betegség miatt – a Küldöttgyűlést követően, későbbi időpontban vette át.

Az Elnökség határozata alapján **TÖOSZ Emlékplakett** kitüntetésben részesült az önkormányzatok érdekében és a TÖOSZ munkáját több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó és 30 éves polgármesteri tevékenysége alapján **Verbói Gábor József** polgármester (Nógrádmegyer Község Önkormányzata, Nógrád megye).

Dr. Szabó Tamás kuratóriumi elnök

Az Elnökség határozata alapján a TÖOSZ munkáját segítő több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó tevékenysége alapján elismeréseként a **TÖOSZ Emlékplakett** kitüntetésben részesült a **Continova Tanácsadó Iroda Bt.** A kitüntetett képviselője, **Iványiné Szabó Andrea** a kitüntetést – betegség miatt – a Küldöttgyűlést követően, későbbi időpontban vette át.

Az Elnökség határozata alapján a TÖOSZ munkáját segítő több éven keresztül végzett kiemelkedő, elismerésre méltó tevékenysége alapján elismeréseként a **TÖOSZ Emlékplakett** kitüntetésben részesült a **Homo Oecologicus Alapítvány.** A kitüntetés **Dr. Szabó Tamás,** a kuratórium elnöke vette át.

A kitüntetéseket Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke adta át a kitüntetetteknek.

Pásztor Béla – akit húszezer veresegyházi tisztel

Szerző: Hajós Anna

Ritkán történik meg, hogy az újságíró éppen tíz év elteltével találkozik ismét egy riportalanyával. Méghozzá olyannal, aki akkor is hosszú településvezetői múltra tekinthetett vissza, és Veresegyház lakosai újra és újra őt választották meg több mint fél évszázada erre a pozícióra. Valószínűleg Európa szerte, de lehetséges, hogy a nagyvilágban is kuriózum, hogy valaki 55 éven keresztül megőrzi a belehelyezett bizalmat, és újra meg újra mellette döntenek. 1965. szeptember 1-jétől 1990-ig tanácselnök, azóta polgármester és több cikluson keresztül a TÖOSZ elnökségének a tagja volt. 82 éves, agilis és aktív. Népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy a város szerdai piacnapján végighaladva mindenki igyekezett legalább kezét fogni vele, vagy csak néhány szót váltani. Tíz évvel ezelőtt azt mondta, hogy a célja a sok helyről, különböző években idetelepültekből közösség alakítása.

– *Hogyan lehet ezt megvalósítani a folyamatosan változó, bővülő lakosság igényeit is figyelembe véve? Hiszen eredetileg Veresegyház kisebb község volt. Mi hozta, vonzotta ide az embereket?*

– Meghatározó volt a főváros közelsége, másodsorban, hogy a 60-as, 70-es, 80-as években a község sok hétvégi telket alakított ki, amelyeket akkor a kispénzű pestiek is meg tudtak venni, és kedvezményes építkezési lehetőségek is rendelkezésre álltak. Kitűnő itt a levegő, mert a település ötven százaléka erdő. Vonzerő volt a tavak sora és a ter-

Pásztor Béla polgármester

málvíz megjelenése. A 90-es években az önkormányzat tulajdonába kerültek az itteni földek, területek, mert megvásároltuk ezeket. A közösséggé alakítás ugyan nem egy ember feladata, de a város vezetőinek arra kell törekednie, hogy aki ide érkezett, jól érezze magát. Ehhez kell a megfelelő kereskedelmi ellátás, a megfelelő orvosi ellá-

tás, a jó utak és a jó belső közlekedés. Nem hiányozhatnak a kulturális lehetőségek, amelyeket az emberek igénybe vehetnek. Mindezek terén most Veresegyház igen jó helyzetben van.

– *Hány lakosuk van?*

– Húszezer.

– *Van lehetőség közmunkára?*

– Tulajdonképpen munkanélküli nincs a településen. Vannak, akik végzettség, képesség hiányában nem tudnak elhelyezkedni a termelés területén, őket foglalkoztatja az önkormányzat.

– *Egykor a helyi művelődési ház vezetője volt, majd tanácselnök lett. Milyen végzettsége van?*

– Érettségiztem, szakképesítést szereztem, politikai főiskolát végeztem, és több országos tanfolyamon vettem részt.

– *Mi a különbség a tanácselnöki és a polgármesteri munka között?*

– A jó munka nem függhet semmiféle politikától. Elsősorban az embertől függ, hogy szeresse a polgárokat, igyekezzen a javukat szolgálni. Saját maga pedig legyen tisztességes, becsületes. Bárki,

bármikor megszólíthatja és bármit kérdezhessen tőle. És mindenre tiszta, világos választ adjon.

– *Ezt én is tanúsíthatom, mert a szerdai piacnapon, amikor Ön megmutatta az élénk kereskedést, egymás után jöttek az emberek, volt, aki csak kezet akart fogni, más pár szót beszélgetni, de mindez nagyon megszokottan és természetesen történt.*

– Ez természetes, hiszen ők a főnökök. Volt egy kedves történetem: egy ember kissé ittasan feküdt szürkületkor az árok szélén, amikor a Trabantommal arra mentem. Megálltam, felemeltem őt, majd a biciklijét is, azután figyelmeztettem, hogy otthon se csináljon semmi bajt. Ő meg annyit mondott – azért az ikszet én teszem oda! És ez valóban a legfontosabb!

– *Milyen pályázataik, terveik vannak?*

– A mostani programunk a járdák építése. Néhány újonnan kialakított útvonalunk van. Továbbá a termálvizünk hasznosítása. 18 kilométer hosszú termálvízhálózatunk van. 81 helyen fűtjük vele a házainkat, intézményeinket, üzemeinket. Most az idegenforgalom felé fordultunk, már

A veresegyházi Városháza

A veresegyházi Medveotthon

meg van tervezve a termálfürdő új része, amelyet jövőre és az azt követő évben szeretnénk felépíteni. Gyógyvíznek nyilvánított, a Széchenyi-fürdővel azonos értékű a feltörő, több mint 60 fokos meleg víz. Tovább kívánjuk a termálvízzel bővíteni a fűtést. Ez nem oldja meg a feladatot teljesen, ezért kell egy olyan rendszernek is létesülni, amelyik rásegít akkor, ha a termálvíz hőmérsékleténél és mennyiségénél fogva nem tudja ellátni teljesen a feladatot.

– *A munkájának melyik területét tartja a legfontosabbnak?*

– Még egyszer csak azt mondhatom, hogy az emberek jól érzésk magukat ebben a városban. Az úthálózatunk teljesen kiépített, az ellátottság minden tekintetben megvan a színháztól az iskoláig, boltokig. Fontos, hogy legyenek programok, ahová érdemes elmenni. Hatodik éve van, és most is működik a színház is, persze a vírustól függően. Fel sem merül itt a pártpolitika.

– *Főiskolát is kívánnak idevonzani?*

– Gimnáziumunk van, szeretnénk esti továbbképzési lehetőséget, de még nem vagyunk abban a fázisban, hogy estin különböző főiskolai tanul-

mányi lehetőséget indítanánk el, amelyek először valamelyik főiskola kihelyezett tagozata lehetne, később önálló épület, ha van rá igény. Ha valaki valamilyen kezdeményezéssel keres meg bennünket, azt nézzük, hogyan lehetne megvalósítani, van-e rá fogadókészség.

– *A Medveotthon nemzetközi hírű. Hogy indult?*

– Először csak két medvével. Azután a 20 éve a Londonban székelő Állatvédő Világszervezet (WSPA) segítségével létrehoztuk a medveparkot. A veresegyházi önkormányzat tartja fenn, és akár a világban máshol fellelhető mentett állatoknak biztosítunk végső menedéket, a természetes élőhelyükhöz hasonló környezetben. 29 farkas, ormányos medve, mosómedve, láma, hiúz, teknős, juh, kecske, malac is él itt. Volt, hogy Spanyolországból hoztunk el medvéket az elaltatástól mentve, de így kerültek ide cirkuszi oroszlánok, amelyeknek lereszelték a fogait, és kiherélték őket, így még a sörényük is kihullott. Ugyancsak a halál elől menekültek meg, hogy ide juthattak. A medvék a természetesen megkapott táplálék mellett örömmel fogyasztják a látogatók által hatalmas fakanalakra csurgatott és nekik benyújtott mézet.

– Veresegyház nemcsak a Medveotthonról ismert országoszerthe, hanem az asszonykórusáról is, amely nagy sikert aratott a Z'zi Laborral fellépve a Rolling Stones dalának előadásával. Ők voltak 1990-ben a Queen együttes előzenekara. A siker és ismertség a '90-es évektől napjainkig tart?

is kérdezték, eljöhetnek-e beszélgetni, vagy elmegegyek-e én hozzájuk, hogy elmondjam a véleményemet, hogy ott mit lehet, vagy érdemes csinálni. Tegnap is volt itt kolléga, akivel négy órán át sok mindenről beszéltünk, hiszen akik dolgozni akarnak, nemcsak tőlem, de természetesen mások-

Kollégák körében TÖSZ rendezvényen

– Janicsák István vezetésével továbbra is fellépnek, meghívásoknak tesznek eleget. Sőt volt olyan év, amikor minden héten szerepeltek az ország valamelyik pontján. Most persze a járvány megnehezíti a helyzetüket.

– Tíz évvel ezelőtt, amikor a Polgármester Akadémián beszélgettünk, egy nagyon sikeres előadást tartott. Most megkeresik ilyen kérésekkel?

– Igen, mind Magyarországon, mind a magyarlakta településeken felkérnek, meghívják, kollégák beszélgetnek velem. A választás után többen

tól is kérdezik a tapasztalataikat. A meghallgató pedig annyit valósít meg, amennyit a képessége és a kialakítható lehetősége megteremt. A jövő héten is van több ilyen találkozásom.

– A TÖÖSZ-től mit vár?

– A szövetségtől az önkormányzati érdekek érvényesítését, ezek jelzését és amennyire lehet, sikerre vitelét szeretném.

– A fia továbbra is polgármester Erdőkertesén?

– Igen. És ő is sikeres.

Indul a „D-Care Labs” projekt a Duna Interreg Transznacionális Program keretében: LAB fejlesztése az otthonápolási szolgáltatások és a vállalkozóvá válás fejlesztésére a Duna Régióban

Szerző: Kolin-Sabján Katalin, a TÖOSZ nemzetközi titkára

Hosszas előkészítés után örömmel adunk hírt, hogy ígéretes projektünk D-Care Labs rövidítéssel támogatást nyert és elindult a megvalósítás útján. Szövetségünk a hazai partner, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma valamint a Szociális és Gyermekjóléti Főigazgatóság társult stratégiai partnerségével. A 2020. július 1-jén indult projekt megvalósítása 2022. december 31-éig tart.

A jelenlegi helyzet és a kihívások

A Duna Régióban a jelenlegi szociális szolgáltatók nem elégítik ki mindenütt az otthoni gondozásban részesülők alapvető szükségleteit. Széleskörű igények kielégítésére van szükség, mint amilyenek például a megfelelő orvosi kezelések és az alapvető testhigiénia támogatása (alapvető szükségletek), megfelelő otthoni eszközök biztosítása az esések megelőzésére (biztonsági igények), valamint olyan intézkedések vonatkozásában, amelyek segítik a rászoruló emberek társadalmi beilleszkedését a helyi közösségbe (szociális szükségletek). Ausztriában és Németországban különösen a szegény emberek és a vidéki térségek nem rendelkeznek megfelelő szolgáltatásokkal. A közép-

kelet-európai országokban gyakran még az alapvető szolgáltatások is hiányoznak. A munkaerő hiánya, pénzügyi nehézségek és az új digitális technológiák elégtelen használata is a problémák részét alkotják az egész Duna Régióban.

A projekt célja

A projekt célja a meglévő szociális szolgáltatók innovatív új szolgáltatás-fejlesztésének, valamint a szociális vállalkozóvá válásnak a támogatása. A workshopokra, konzultációkra a TÖOSZ által üzemeltetett Önkormányzati Információs és Koordinációs Központban kerül sor, így új funkcióval gazdagodik: helyet ad a magyar D-Care LAB-nek, amely nem más, mint egy szociális innovációs képzőhely, laboratórium; ahol együtt kísérletezik ki szakértőinkkel, mentorainkkal az érdeklődő jelentkezők az új szolgáltatásokat, termékeket, az innovációk születésének megkönnyítésére a régióban a felmerülő társadalmi kihívásokat kezelésére. Ezekre a megközelítésekre építve a projekt speciális makro-regionális D-Care Lab innová-

ciós struktúrákat kíván létrehozni, amelyek lehetővé teszik a szociális szolgáltatók, a termékfejlesztők és a start-up vállalkozások számára, hogy jobb és innovatívabb otthoni gondozási szolgáltatásokat és termékeket tervezzenek és valósítsanak meg idősek vagy fogyatékossgal élők, valamint speciális igényű gyermekek számára. Ezért ez a projekt hozzájárul a Duna Interreg program 1.2 innovatív szociális szolgáltatások fejlesztése című programterületének sikeréhez az otthoni gondozás területén. A transznacionális laboratóriumi stratégia a kedvezményezettek igényeinek (ideértve a koronavírus miatt felmerülő új igényeket is), az innovációs potenciálok / akadályozó tényezők elemzésén alapul, és a kiegészítő interregionális erőforrásokat kívánja beazonosítani. A laboratóriumok transznacionális labora-

tórium keretét kínál a regionális laboratóriumok inkubálásához, valamint fórumot teremt a kölcsönös tanuláshoz és a transznacionális együttalkotáshoz. A szociális beruházásoknak kedvező környezet megteremtésére pénzügyi és vállalkozói támogatásokat közvetítünk a LAB-unk résztvevőinek. A kísérlet során 9 regionális laboratórium teszteli és fejleszti az innovációs struktúrákat a partnerországokban.

A partnerségről

A partnerek nagy része 2011 óta dolgozik együtt uniós programok támogatásával. Őket kiegészítve csatlakozott a többi partner és együtt 2,5 éves előkészítési szakaszban dolgozták ki a transznacionális szociális innováció rendszerének kialakítási tervét.

Partnerországok

Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Moldova, Németország, Románia, Szerbia és Szlovénia.

A projektben 26 szervezet vesz részt a köz- és a magánszektorból (projektpartnerek, és társult stratégiai partnerek) a 10 országból, amelyre a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia vonatkozik.

Projektpartnerek

- Diakonie Baden (vezető partner, 900 szociális szolgáltató ernyőszervezete Németországban, Baden-Württemberg tartományban);
- Grünhof Start-up Központ (Freiburg, Németország);
- Heidelbergi Egyetem (Társadalmi Befektetések és Innovációk Központja);
- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖÖSZ);
- Horvátországi ACT Csoport (társadalmi vállalkozók közössége);
- Zágrábi Egyetem;

- Román Társadalmi Nem-kormányzati Szervezetek Szövetsége Erdélyben;
- Társadalmi Nem-kormányzati Szervezetek Szövetsége Bulgáriában;
- Bécsi Érsekség Caritas szervezete;
- Európai Perspektívák Szlovén Központja;
- Mozaik Alapítvány Bosznia-Hercegovinában;
- Közegészségügyi Szövetség Bosnyák Partnersége;
- Gyermekekért dolgozó szervezetek hálózata Szerbiában (MODS);
- AGAPEDIA Moldova Alapítvány.

Társult stratégiai partnerek

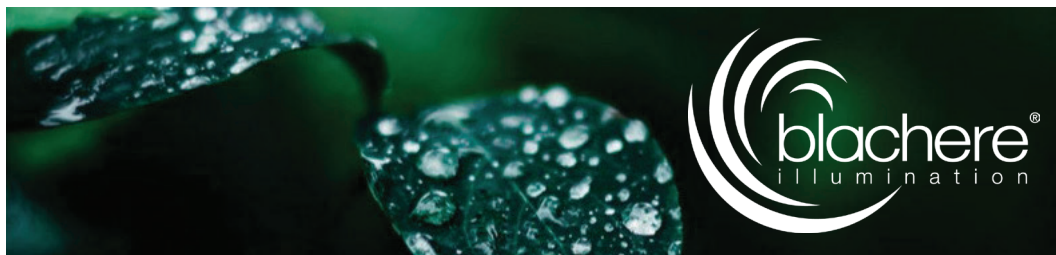
- Szociális Minisztérium, Baden-Württemberg – Németország;
- Emberi Erőforrások Minisztériuma – Magyarország;
- Belügyminisztérium – Magyarország;
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság – Magyarország;
- Regionális Fejlesztési Ügynökség, Románia Központi Régiója – Románia;

- Szociális Támogatási Ügynökség – Bulgária;
- Osztrák Közegészségügyi Intézet – Ausztria;
- Bécs Város, Erste Alapítvány – Ausztria;
- Maribor város – Szlovénia;
- a Szerb Köztársaság Kormányának Társadalmi Felzárkózásért és Szegénység Elleni Küzdelemért felelős egysége – Szerbia;
- Moldovai Egészségügyi, Munkaügyi és Szociális Védelmi Minisztérium – Moldova.

Kövessék híreinket az következő lapszámokban, honlapunkon (www.toosz.hu) és a közösségi médiában; jelezzék mielőbb szándékukat, ha szívesen bekapcsolódnának, vagy érdeklődnek (telefon: +36-1-322-6673, e-mail: sabjan@toosz.hu).

A projektet az Európai Unió támogatja (ERDF, IPA, ENI).

A Blachere Illumination Hungary 22 éve dolgozik azon, hogy egyedi, értékes és látványos fénydekorációkat alkosson hazánkban.

Kiemelt minőségű anyagokkal, rendkívüli fejlesztésekkel és segítőkész, rugalmas hozzáállással képviseljük a francia Blachere Vállalatot.

Szeretnénk Önöket megismertetni hitvallásunkkal, legújabb fejlesztéseinkkel és egyedi design elemeinkkel, ezért kb 1 órás tájékoztatókat tartunk Bemutatótermünkben, személyesen az Ön településén vagy online módon. Érdeklődjön lenti elérhetőségünk egyikén.

BLACHERE BIOPRINT MOTÍVUMOK

Ha fontos a környezetvédelem!

Innovatív, biológiailag lebomló
újrahazsnosított génmanipuláció mentes
cukornádkivonat
újrahazsnosított alumínium és
elektromos alkatrészek

3D nyomtatással
Nincs hulladék
10-szer kevesebb CO2 kibocsátás

Bővebb információ:

+36 70 425 8715

info@blachere.hu

www.blachere-illumination.hu

MINDEN IDŐK LEGÚJABB LED+ FEJLESZTÉSE

Még előbb és látványosabb dekorációk!

+csillogás, +erő, + hosszú élettartam
+ szín állandóság és hűség

2 év garancia.

Octopus összekapcsolhatósági rendszer,
IP67 védelem

Bővebb információ:

+36 70 389 1475

info@blachere.hu

www.blachere-illumination.hu

ÉPÜLETEK VIRTUÁLIS BEJÁRÁSA A GOOGLE MAPS TÉRKÉPRŐL FALVAK, KÖZSÉGEK ÉS VÁROSOK SZÁMÁRA

TELEPÜLÉSFOTÓZÁS CITY- PACKAGE CSOMAGOK 2020.

5 helyszín kivitelezése akár már nettó 189 000 Ft-tól

A szolgáltatás tartalma:

1. Az objektum **utcafronti státuszát 3D fotózással frissítjük**, hozzákapcsoljuk a Street View útvonalhoz.
2. Majd, az elkészített 3D belső **fotókkal együtt** egy speciális szoftver segítségével teljes útvonallá alakítjuk.
3. A Google által meghatározott **hivatalos szerkesztő felület (!)** használatával publikáljuk a kész anyagokat. Cégünk a kanadai GoThru Editor csatornát használja a közzétételhez.
4. A **Google My Business profilokat létrehozuk** (ez az objektum névjegye a térképen).
Profil nélkül az intézmény nincs jelen a térképen. A profil egy interaktív felület információk, képek, vélemények, kérdések-válaszok megosztásához, navigáláshoz és virtuális valóság megjelenítéséhez.
5. A hely **térképtűjét** a helyes koordinátákra helyezzük a pontos navigálás és Street View kapcsolat megteremtéséhez.
6. A profil **birtokbavételi folyamatát** lemenedzseljük. Ha nincs birtokban a profil, bármely felhasználó módosítási javaslattal élhet a profilon szereplő információkat illetően, amelyet a Google – annak hitelességéről való meggyőződése nélkül – átvezet. Ezt a fajta kitétséget a profil birtokba vételével lehet megszüntetni.
7. Az elkészült anyagokat **url szett mappában** elektronikus úton adjuk át a weboldalba ágyazható **iframe linkekkel** együtt. Az anyag a Megrendelő tulajdonába kerül, bármely felületen korlátlanul felhasználhatja.
8. A helyek felkerülhetnek a **világkatalógusunkba** a magyar zászló alá, a katalógusban a világ számos országából több mint 60 000 hely virtuális bejárása érhető már el.
9. A munka kivitelezésekor **nincs fotó korlát**, a Google szükséges és elégséges elvárásait követjük a minőségbiztosítási okokból.
10. Az intézményhez tartozó **utcanév változást** átvezetjük a térképen.

A szolgáltatást biztosítja a Go2maps Hungary Kft. Cg 01-09-300685
Telefon +36 20 939 0890 weboldal: <https://go2mapshungary.hu/>

Belső kontroll a köztulajdonban álló gazdasági társaságoknál 2020. október 1-től

Október 1-től a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságnak a 339/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján olyan belső kontrollrendszert kell kialakítania és működtetnie, amely biztosítja a jogszabályi kötelezettségeknek való tudatos megfelelést, a kockázatok kezelését.

A SALDO szakértelme segít

- belső kontrollrendszer (beleértve a megfelelés biztosítási funkció és a belső ellenőrzési funkció) kialakításában,
- a társaság tevékenységére vonatkozó teljesítménymérési rendszer kialakításban
- a kontrollrendszer részét képező folyamatok leírásában (ellenőrzési nyomvonal)
- a szabályzat elkészítésében

A SALDO egyéb szolgáltatásai kifejezetten önkormányzatok számára

- Professzionális adótanácsadás
- Belső ellenőrzési szolgáltatás
- Könyvelési szolgáltatás ASP szakrendszerben
- GDPR megfeleltetés és adatkezelési tisztviselői feladatok ellátása
- Teljeskörű közbeszerzési szolgáltatás

Mindenre van megoldásunk!

ADÓTANÁCSADÁS

INFORMATIKA

FELNÖTTKÉPZÉS

KIADÓ

saldotanacsadas.hu

tanacsadas@saldo.hu